

2017

[Введите аннотацию документа. Аннотация обычно представляет собой краткий обзор содержимого документа. Введите аннотацию документа. Аннотация обычно представляет собой краткий обзор содержимого документа.]

[Введите подзаголовок документа]

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КУЦУРУБСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ до 2026 р.

Брошура **«Стратегія розвитку Куцурубської сільської територіальної громади до 2026 р.»** є напрацюванням Стратегічної ради Куцурубської сільської ради, створеної рішенням Куцурубської сільської ради від 4 травня 2016 року № 10 (зі змінами від 5 грудня 2016 року № 2), на виконання Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Миколаївської області до 2020 р. на період 2015-17 р.» (рішення Миколаївської обласної ради №7 від 30.07.2015 р.) та в рамках проекту ГО «Фонд розвитку міста Миколаєва»: «Куцурубська об'єднана громада як дієва демократична модель стратегічного розвитку» за фінансової підтримки програми «Демократична практика» **МФ «Відродження»**.

Погляди, висловлені в публікації, належать виключно авторам і можуть не співпадати з позицією попередніх.

Автор: доктор наук з державного управління **Саханенко С. Є.** – професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України;
кандидат наук державного управління **Колісніченко Н.М.** - завідувач кафедри української та іноземної мов Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Редактор: Золотухін М.Є.- директор ГО «Фонд розвитку м. Миколаєва».

Формат А5, стор. 96.

Наклад 150 прим.

Друк: СПД ФО Бойчук В.М.

м. Миколаїв, вул. В.Морська 37/3.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. МІСІЯ І СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ	10
2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	12
3. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	14
4. СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ	6
Напрямок А. ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ	16
Напрямок В. РОЗВИТОК ЖКГ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ	22
Напрямок С. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	28
Напрямок D. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ	34
Напрямок Е. РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ	42
Напрямок F. РОЗВИТОК ПОРТОВОГО ТА МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	47
Напрямок G. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	51
5. ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ КУЦУРУБСЬКОЇ ГРОМАДИ	54
6. УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ СТРАТЕГІЇ	62
Додаток 1. ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ	64
Додаток 2. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ	89
Додаток 3. РЕЗУЛЬТАТИ SWOT-АНАЛІЗУ РЕГІОНУ	98
Додаток 4. РЕЙТИНГ ОПЕРАТИВНИХ ЦІЛЕЙ	105
Додаток 5. ПОКАЗНИКИ ТА ІНДИКАТОРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ	109

До добробуту Куцурубської громади – спільними зусиллями

(Вступ до видання)

Таким є гасло Стратегії першої на Миколаївщині Куцурубської об'єднаної сільської громади до 2026 року, яка була одногосно прийнята депутатам **3 березня 2017 р.** Тепер **12 сіл** мають оформлені в офіційному рішенні ради ключові кроки розбудови перлини Причорномор'я, де буде комфортно її мешканцям та гостям.

Перша, базова версія проекту Стратегії було сформовано Куцурубською стратегічною радою протягом травня-жовтня 2016 р. на основі аналізу паспорту громади та результатів травневих анкетувань 150 мешканців 3-х сіл першої на Миколаївщині Куцурубської ОТГ.

Другий та прийнятий радою варіант проекту Стратегії був сформовано на основі його базової версії з врахуванням даних 4-х грудневих фокус-груп представників 9-ти сіл Партутинської, Дмитрівської, Солончаківської, Островської місцевих громад, що об'єднались з Куцурубською ОТГ, обрав 18 грудня 2016 року своїх 26 депутатів і голову, а також люневих 4-х круглих столів у всіх місцевих громадах, добровільно оєднавшись і

Куцурубську сільську територіальну громаду.

Маємо унікальний прецедент в Україні!

Куцурубська перша з об'єднаних територіальних громад в Україні продемонструвала демократичну практику стратегічної зорової експансії на сусідні території, та розширив територію у чотри рази з 223 до 850 кв. км.. А саме:

По перше, в процесі стратегічного планування травня-жовтня 2016 р. Куцурубська ОТГ (Куцурубська + Іванівська місцеві громади, 3 села 3855 осіб) надихнула на об'єднання 4 сусідні місцеві громади (Димитрівську, Солончаківську, Парутинську, Островську місцеві громади, у нову Куцурубську ОТГ (**12 сіл** та 8882 осіб).

По –друге, протягом листопада 2016 р по березень 2017 року команда проекту знов пройшла шлях розробки, широкого громадського обговорення та затвердження органам місцевого самоврядування проекту «Стратегії розвитку Куцурубської сільської ОТГ до 2026 р» з врахуванням ресурсів і можливостей 4-х нових членів ОТГ. .

Дякуємо депутатам Куцурубської ради за підтримку!

Директор ГО «Фонд розвитку м.Миколаєва»», Миихайло Золотухін

ВСТУП

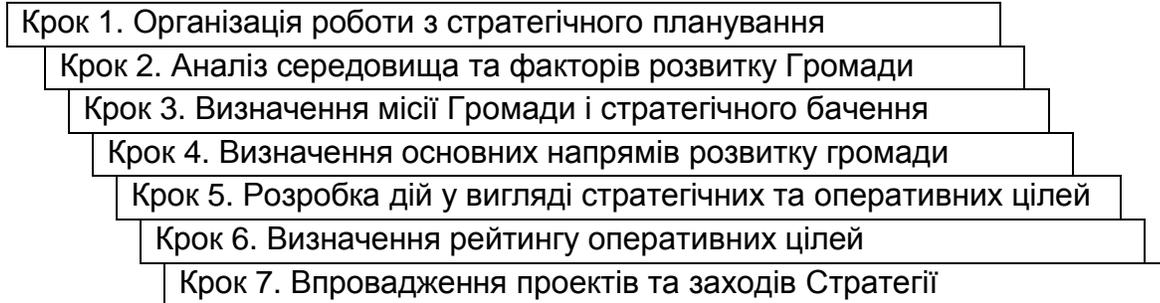
Документ «Стратегія розвитку Куцурубської сільської громади на 2017-2026 роки» (далі Стратегія) розроблений для всіх територій Куцурубської сільської громади в складі 12 сільських поселень (далі Громада). Громада розташована в південно-західній частині Миколаївської області і є адміністративною одиницею Очаківського району. Площа Громади становить близько 700 кв. км. Адміністративно Громада складається з: адміністративний центр – с. Куцуруб, села – Іванівка, Яселка, Дмитрівка, Острівка, Матросівка, Червоне Парутино, Парутине, Каталіне, Прибузьке, Солончаки, Дніпровське.

У 2015 році відбулося об'єднання Куцурубської й Іванівської (с. Іванівка та с. Яселка) сільських громад з центром в с. Куцуруб. З 2016 відбулося об'єднання Куцурубської, Дмитрівської, Острівської (у складі сіл Острівка, Матросівка, Червоне Парутино), Парутінської (у складі сіл Парутине, Каталіне, Прибузьке), Солончакивської (у складі сіл Солончаки, Дніпровське) сільських громад з центром у с. Куцуруб.

Більш докладний опис Громади викладено в Профілі Громади (Додаток 1). Процес стратегічного планування здійснювався Стратегічною радою спільно з спеціалістами відділів Куцурубської сільської ради та комунальних установ за сприяння проекту «Куцурубська об'єднана громада як дієва демократична модель стратегічного розвитку», що реалізується ГО «Фонд розвитку м. Миколаїв» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Стратегія розроблена відповідно до вимог Закону України «Про засади державної регіональної політики», постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» та «Методичних рекомендацій по формуванню Регіональних стратегій розвитку», затверджених Наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 29.07.2002 №224.

Стратегія містить комплекс оперативних цілей і заходів, спрямованих на реалізацію стратегічних завдань соціально-економічного розвитку Громади, з урахуванням планів соціально-економічного розвитку Миколаївської області та Очаківського району. Соціально-економічний розвиток розглядається в Стратегічному плані як процес стратегічного партнерства, який сприяє зростанню продуктивності економіки Громади, виробництва найбільшої кількості благ і створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності Громади. Стратегія розроблена з урахуванням загальнодержавних, обласних та місцевих конкурентних переваг, обмежень і загроз перспективного розвитку Громади.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ. Схематично процес стратегічного планування соціально-економічного розвитку Громади можна представити у вигляді декількох послідовних кроків:

Мета розробки цієї Стратегії полягає у визначенні напрямків, стратегічних цілей та оперативних цілей (заходів, проектів), які сприятимуть економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності Громади, якості життя в Громаді і реалізації інтересів всіх сільських поселень в Громаді. Стратегія спрямована на стимулювання інвестицій в нові та існуючі підприємства з високим потенціалом зростання, передбачає формування сприятливого бізнес-середовища і створення умов для інвестування на тривалий період.

Співробітники виконавчих органів Куцурубської сільської ради, за участю консультантів проекту «Куцурубська об'єднана громада як дієва демократична модель стратегічного розвитку», що реалізується ГО «Фонд розвитку м. Миколаїв» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» підготували профіль Громади (Додаток 1), який містить інформацію про: населення Громади, умови життя, місцеву економічну базу, комунальну, технічну, соціальну інфраструктуру, стан навколишнього середовища. Дані були надані районною адміністрацією Очаківського району, районною радою Очаківського району, виконавчими органами Куцурубської сільської ради, управлінням статистики Очаківського району та Миколаївської області та іншими установами.

Члени Стратегічної ради брали участь у вивченні думки жителів окремих сіл в межах Куцурубської сільської громади (Додаток 2). Для опитування були обрані громадські активісти, представники найбільших роботодавців Громади. Важливо було зрозуміти ставлення респондентів до проблем Громади, які вони вважають найбільш вагомими, про їхні очікування щодо майбутнього. Думка жителів була врахована членами Стратегічної ради при визначенні вирішальних факторів соціально-економічного розвитку Громади.

На підставі аналізу профілю та результатів опитування жителів Стратегічною радою були обрані напрямки розвитку, на яких зосереджується Стратегія, а саме:

Напрямок А. ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ;

Напрямок В. РОЗВИТОК ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ІНФРАСТРУКТУРИ;

Напрямок С. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ;

Напрямок D. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ;

Напрямок Е. РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ;

Напрямок F. РОЗВИТОК ПОРТОВОГО ТА МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ;

Напрямок G. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ.

Члени Стратегічної ради провели SWOT-аналіз Громади (Додаток 3). Були проаналізовані сильні і слабкі сторони Громади (внутрішні чинники) і оцінено позицію Громади в порівнянні з іншими громадами Очаківського району, Миколаївської, Херсонської та Одеської областей, з якими Громада конкурує за робочі місця та інвестиції. Конкурентоспроможність Громади також розглядалася в контексті аналізу зовнішніх чинників: сприятливих можливостей і загроз.

Стратегічною радою був сформульований проект місії Громади і стратегічного бачення – уявлення про те, якою, на думку членів Стратегічної ради, повинна стати Громада в майбутньому. Стратегічне бачення є вступом до розробки цілей Стратегії.

Після цього, на черговому засіданні Стратегічної ради, відбулося обговорення поточного стану по кожному з вищезазначених напрямів розвитку, і було досягнуто консенсусу щодо кроків, які повинні зробити органи місцевого самоврядування, підприємства та інші партнери, щоб досягти покращень у цих напрямках. До участі в обговоренні залучалися жителі сіл в рамках Громади, органи державної влади та місцевого самоврядування Очаківського району, підприємці, а також інші особи – спеціалісти, які мають досвід і спеціальні знання. За підсумками зустрічей було внесено ряд змін та доповнень у зміст оперативних і стратегічних цілей.

Далі члени Стратегічної ради визначили рейтинг оперативних цілей Стратегії (Додаток 4). Було створено довідковий документ, який допоможе керівництву та органам місцевого самоврядування Громади оптимально розподілити обмежені людські та фінансові ресурси на впровадження оперативних цілей плану.

У впровадженні Стратегії повинні будуть брати участь багато організацій та окремі особи. В результаті їх спільної роботи будуть створені нові інтелектуальні продукти і бази даних, розроблятимуться спільні проекти. Тому, в Стратегічному плані робиться наголос на створенні постійного партнерства між органами місцевого самоврядування, підприємцями та громадськістю.

Головні висновки з процесу стратегічного планування Громади:

1. Стратегія створена в результаті роботи представників всіх груп Громади: органів місцевого самоврядування, сектору бізнесу, громадських організацій, і жителів. Це дозволило отримати пропозиції цілей і завдань від усіх зацікавлених сторін, щоб забезпечити адекватне сприйняття місцевим співтовариством рішень, які будуть прийматися в рамках впровадження Стратегії.
2. Представники влади та місцеві підприємці відчують свою відповідальність за майбутнє Громади і готові присвятити свій час і інші ресурси досягненню того майбутнього, яке вони разом визначили в Стратегічному плані. Реальне досягнення Стратегічних цілей плану вимагатиме співпраці і волі всіх лідерів громади
3. Стратегія підкреслює конкурентні переваги Громади. В Громаді і поза її території існують ресурси, які, за належної організації, можна використовувати задля вирішення ключових проблем Громади. Стратегія зосереджується на тих напрямках розвитку Громади, які в майбутньому становлять для неї найбільшу вигоду.
4. Питання інфраструктури, туризму, розвитку місцевих підприємств, залучення інвестицій і забезпечення гідної якості життя взаємопов'язані, тому ефективна робота над ними можлива лише за умови сприйняття їх в цілому. Поліпшення в одному з питань сприятиме поліпшенню в інших.
5. Стратегія пов'язана з іншими документами стратегічного характеру, зокрема, генеральним планом, довгостроковими і середньостроковими цільовими програмами, які мають бути ухвалені в рамках об'єднаної Громади. Проекти Стратегії повинні включатися в щорічні програми економічного і соціального розвитку Громади.
6. Успіх впровадження Стратегії залежатиме від відповідальності людей, які є членами Стратегічної ради, а також всіх інших, хто буде брати участь в реалізації сформульованого бачення майбутнього Громади. Завданням Стратегічної ради буде моніторинг виконання всіх оперативних цілей (проектів) Стратегії розвитку Громади і підготовка пропозицій сільській раді щодо змін і доповнень до Стратегії.
7. Стратегічне планування – це не одноразова подія, а ефективний інструмент системного менеджменту, це процес, який повинен тривати безперервно, бо зовнішні і внутрішні чинники постійно змінюються. Стратегія практично ніколи не може бути виконана в спочатку затвердженому вигляді, оскільки її треба постійно коригувати у відповідь на безперервні зміни зовнішнього середовища.

1. МІСІЯ І СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ

Місія Громади – це причина її появи, основне її призначення, унікальні особливості і конкурентні переваги.

Стратегічне бачення майбутнього Громади – це спільне, погоджене на основі консенсусу, уявлення жителів Громади про те, якою вона має виглядати в майбутньому.

Члени Стратегічної ради висловили своє уявлення про місію Громади, сформулювали стратегічне бачення майбутнього Громади.

Місія

Куцурубская громада:

- територія з багатовіковою історією, місце де знаходяться пам'ятники історії світового рівня;
- спільнота людей, яка прославлена працею та гостинністю її мешканців;
- край унікального м'якого клімату з лікувальним степовим, річковим і морським повітрям, один з найбільш сонячних регіонів в Україні, місце, де з'єднується Південний Буг, Дніпро і Чорне море, де чудові чорноземи дарують людям дари землеробства;
- земля з великим досвідом виноградарства, виноробства, садівництва та вирощування хліба;
- акваторія, куди приходять кораблі з усього світу.

Стратегічне бачення

Куцурубська громади в майбутньому:

- соціально-орієнтована Громада, яка створює середовище соціального благополуччя для своїх жителів за рахунок ефективного та дієвого управління її ресурсами;
- сучасна самодостатня Громада, що розвиває свою інфраструктуру, забезпечує високий культурний та духовний розвиток населення;
- комфортна Громада, яка досягла високої якості життя для всіх своїх громадян, які мають сильне почуття гордості і впевненості в майбутньому;
- національний та регіональний туристичний центр, популярне місце для відпочинку, оазис для зеленого (сільського) і культурно-пізнавального туризму;
- екологічно чиста Громада, яка є затишним куточком Миколаївщини з безліччю садів і виноградників;
- центр виноградарства і виноробства світового рівня, місце розвитку зернового та м'ясо-молочного виробництва;
- територія для розвитку портового та е облаштованість__ комплексу міжнародного значення;
- інноваційна Громада – місце апробації та розвитку сучасних моделей та технологій управління, а також сучасних виробничих технологій.

Девіз громади:

До добробуту спільними зусиллями

Коментарі

Місія відображає зв'язок минулого із сьогоденням і демонструє кращі особливості, які Громада хотіла б зберегти. Основне призначення Громади може з часом змінюватися (або у Громади може з'явитися бажання це зробити) – тоді це відображається у формулюванні Бачення. Місія та Бачення обов'язково повинні містити образ Людини – жителя Громади, які тут живуть і за щось люблять свою малу Батьківщину і хочуть, щоб їхні діти жили саме тут.

2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

З огляду на визначену місію та бачення розвитку Громади, необхідно визначити ключові принципи, якими вона керуватиметься у своєму поступі в майбуття:

- **принцип пріоритету соціальних питань.** Для сільської ради – це один з найважливіших напрямків її діяльності. Вона є першою на Миколаївщині об'єднаною громадою, тому має вибороти довіру своїх мешканців до цього процесу, спрямовуючи свою політику на забезпечення їхнього благополуччя і всебічного розвитку. Це, у свою чергу, матиме вплив на процеси відтворення робочої сили, підвищення продуктивності праці, освітнього і кваліфікаційного рівня трудових ресурсів громади, на рівень розвитку продуктивних сил, на культурне і духовне життя громади. Реалізація стратегічних завдань громади у руслі пріоритетності соціальних питань спрямована на поліпшення умов праці і побуту, розвиток фізкультури і спорту, дає зниження захворюваності і тим самим робить відчутний вплив на підвищення економічних показників громади. В результаті розвитку таких систем соціальної сфери, як громадське харчування, дошкільна та середня освіта, культура та дозвілля підвищується зайнятість у суспільному виробництві;

- **принцип самодостатності громади** як можливість самостійно задовольняти свої матеріальні потреби з власних джерел. Цей принцип означає, правову, фінансову, організаційну автономію Громади, можливість самостійно формувати власну структуру управління, мережу комунальних установ та підприємств за рахунок коштів місцевого бюджету. Це, у свою чергу, сприяє розвитку власної інфраструктури, забезпечує високий культурний та духовний розвиток населення за рахунок ефективного та дієвого управління ресурсами і послугами.

- **принцип комфортності для жителів громади,** діяльність якої оцінюється за такими критеріями як соціально-економічна ситуація, легкість реалізації свого трудового потенціалу, безпека, рівень освіти та охорони здоров'я, розвиненість інфраструктури.

- **принцип інноваційності,** продуманого введення змін в усі сфери життєдіяльності громади з використанням інтелектуального потенціалу керівництва і мешканців громади, імплементації менеджмент-орієнтованого управління, сталого

розвитку, стратегічного та проектного управління, інноваційних форм співробітництва з іншими територіальними громадами.

- **принцип ефективного управління** та результативності роботи з надання якісних послуг населенню в партнерстві з всіма зацікавленими сторонами;

- **принцип партнерства** з суб'єктами господарської діяльності та громадськими організаціями.

3. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Члени Стратегічної ради обговорили шляхи соціально-економічного розвитку Громади, і, з огляду на результати опитування думки мешканців, представників органів влади, підприємців та матеріалів профілю Громади, визначили три напрямки розвитку Громади і чотири основні галузі спеціалізації її економіки:

Напрямки розвитку Громади:

- A. Просторовий розвиток Громади
- B. Розвиток ЖКГ та інфраструктури
- C. Розвиток підприємницької діяльності

Галузі спеціалізації економіки Громади:

- D. Розвиток туризму
- E. Розвиток агропромислового комплексу
- F. Розвиток портового і _е облаштованість_ комплексу
- G. Розвиток зеленої енергетики

Стратегічний план соціально-економічного розвитку Громади схематично можна представити у вигляді блоку, взаємно пов'язаних напрямів розвитку і галузей економіки, які представляють сукупність стратегічних цілей, спрямованих на досягнення стратегічного бачення майбутнього Громади.

4. СТРАТЕГІЧНІ Й ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ

Напрямок А. ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №2 «Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Основою сталого розвитку населених пунктів Громади є якісно підготовлена містобудівна документація відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Просторовий розвиток Громади передбачає

- 1) прогнозування розвитку території Громади;
- 2) забезпечення раціонального розселення і визначення напрямів сталого розвитку територій;
- 3) обґрунтування розподілу земель за цільовим призначенням;
- 4) взаємоузгодження державних, громадських та приватних інтересів під час планування і забудови територій;
- 5) визначення і раціональне взаємне розташування зон житлової та громадської забудови, виробничих, рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих, історико-культурних та інших зон і об'єктів;
- 6) встановлення режиму забудови територій, на яких передбачено провадження містобудівної діяльності;
- 7) розроблення містобудівної та проектної документації, будівництво об'єктів;
- 8) реконструкцію існуючої забудови та територій;
- 9) збереження, створення та відновлення рекреаційних, природоохоронних, оздоровчих територій та об'єктів, ландшафтів, лісів, парків, скверів, окремих зелених насаджень;
- 10) створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури;
- 11)) створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних _е об населення;
- 12) проведення моніторингу забудови;
- 13)) ведення містобудівного кадастру;
- 14)) здійснення контролю у сфері містобудування.

Важливу роль у забезпеченні економічного розвитку грають ефективні і прозорі земельні відносини, які потребують суттєвої оптимізації. Правильний розвиток цих процесів сприятиме збереженню природних рекреаційних ресурсів Громади, а також збереженню та раціональному використанню культурно-історичної спадщини Громади.

Ресурси, необхідні для розвитку Громади, можна залучити у вигляді зовнішніх (національних і зарубіжних) інвестицій, для чого обов'язково треба створювати сприятливі нормативні, організаційні та просторові умови.

Характеристика конкурентних переваг та обмежень просторового розвитку території

Переваги:

- Велика територія Громади;
- Наявність земельних ділянок, що не використовуються;
- Розташування біля узбережжя лиману та моря;
- Привабливий степовий та прибережний ландшафт;
- Наявність пам'яток історико-культурної спадщини;
- Сприятливий екологічний стан території;
- Курортний потенціал Громади;
- Туристичний центр, унікальне місце для поєднання історичного, активного, спортивного, винного і зеленого туризму.
- Динамічно зростаючий малий бізнес.

Проблеми та обмеження:

- Відсутність та застарілість Генеральних планів сід Громади;
- Відсутність Схеми планування території району з врахуванням особливостей Громади, що виникла;
- Відсутність або аварійний стан каналізаційно-очисних споруд;
- Зношеність мереж водопостачання та водовідведення;
- Відсутність власного полігону побутових відходів, забруднення ряду територій Громади сміттям;
- Обмеженість пляжних територій;
- Незаконні захоплення частини земель Громади;
- Нераціональне використання земельних ресурсів;
- Переділ земельних ресурсів;
- Відсутність малих готелів і будинків для зеленого туризму.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ А

СТРАТЕГІЧНА МЕТА А.1. ПІДГОТОВКА ЯКІСНОЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ.

А.1.1. Розробка та прийняття Схеми планування території Громади та Генеральних планів сіл Громади з урахуванням стратегічних напрямків сталого розвитку Громади. Передбачити Схемою планування раціональне освоєння нових територій для розвитку Громади і перетворення її в місце туристичної дестинації, встановити чіткі межі території Громади і населених пунктів в її рамках. Передбачити включення всієї території Громади до Генеральних планів її населених пунктів (сіл).

А.1.2. Розробка та прийняття плану зонування території населених пунктів (сіл) Громади. Планом зонування визначити функціональне призначення, вимоги до забудови та реконструкції, ландшафтної організації території з дотриманням історичних та природних особливостей. Встановити для кожної зони умови і обмеження забудови та визначити види можливого цільового використання земельних ділянок і об'єктів нерухомості.

А.1.3. Розробка детальних планів забудови сіл Громади. Забезпечити встановлення меж, розробку та затвердження містобудівної документації (коригування Генерального плану, проектів детального планування і т.ін.), в тому числі із залученням місцевих громадських організацій, для отримання грантів.

A.1.4. Створення містобудівного кадастру Громади. Забезпечити створення системи зберігання та використання геопросторових даних про територію Громади, екологічні, інженерно-геологічні умови, інформаційних ресурсів будівельних норм, державних стандартів і правил для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів.

Відповідальний за стратегічну ціль: начальник відділу земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення).

СТРАТЕГІЧНА МЕТА А.2. ОПТИМІЗАЦІЯ І РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.

A.2.1. Інвентаризація земельних ділянок з метою встановлення місця розташування земельних ділянок, їхніх меж, розмірів, правового статусу, виявлення земель, що не використовуються, використовуються нерационально або не за цільовим призначенням, встановлення кількісних та якісних характеристик земель, необхідних для ведення земельного кадастру та ін.

A. 2.2. Розмежування земель земельної та комунальної власності в межах Громади з метою встановлення меж відповідальності органів місцевого самоврядування та органів державної влади щодо вирішення земельних питань в межах Громади.

A. 2.3. Розроблення системи вторинного освоєння запущених та деградованих сільськогосподарських земель, через надання підтримки фермерським господарствам і новоутворюваним сільськогосподарським підприємствам;

A. 2.4. Проведення суцільної агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення, складення агрохімічних паспортів (документів державного зразка) полів, земельних ділянок та розроблення на їх основі науково обґрунтованих рекомендацій з ефективного та безпечного застосування агрохімічних засобів;

A. 2.5. Розробка схем та проектів землеустрою, у т.ч. схеми землеустрою і техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель Громади; проекти землеустрою щодо зміни меж сіл та Громади у цілому; адміністративно-територіальних одиниць; проектів землеустрою щодо впорядкування території для містобудівних потреб; проекти землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь тощо.

А. 2.6. Стимулювання концентрації земельних масивів, з метою створення оптимальної системи землекористування і раціонального управління земельними ресурсами;

Відповідальний за стратегічну ціль: начальник відділу земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення).

Напрямок В. РОЗВИТОК ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ІНФРАСТРУКТУРИ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №2 «Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Розвиток Громади відповідно до її місії і стратегічного бачення неможливий без створення сприятливого середовища життя людей. Куцурубська громада приречена заробити репутацію комфортної для життя, а також для прийому і розміщення туристів. Необхідно ліквідувати всі джерела забруднення вод і земель. Жителі громади і її гості потребують надання підприємствами житлово-комунального господарства якісних і в повному обсязі житлово-комунальних послуг. Такі завдання вимагають реконструкції старої і створення нової інженерно-технічної інфраструктури. Практично все житлово-комунальне господарство Громади потребує технічного переоснащення та подальшого ефективного використання виробничого і трудового потенціалу для створення безпечних і якісних умов життя жителів і гостей Громади.

Характеристика конкурентних переваг та обмежень розвитку житлово-комунального господарства та інфраструктури

Переваги:

- Природні ресурси, розташування біля лиману і моря;
- Кліматичні умови Громади сприятливі для життя;
- Курортний потенціал;
- Унікальне місце для поєднання історичного, активного, спортивного, винного і зеленого туризму;
- Вільні земельні ділянки в Громаді;

- Нормальний екологічний стан території (чисте повітря);
- Динамічно зростаючий малий бізнес

Проблеми та обмеження:

- Відсутність Генерального плану;
- Зруйнованість та відсутність каналізаційно-очисних споруд;
- Відсутність достатніх джерел питної води;
- Зношеність мереж водопостачання та водовідведення;
- Відсутність полігону побутових відходів, забруднення Громади сміттям (стихійні звалища);
- Мало інфраструктури для прийому і розміщення туристів, у т.ч. спортивних споруд, баз відпочинку з опаленням;
- Обмеженість пляжних територій;
- Відсутність малих готелів і будинків для зеленого туризму;
- Недостатнє озеленення;
- Низький рівень забезпеченості транспортною інфраструктурою.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ В

СТРАТЕГІЧНА МЕТА В.1. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОБСТАНОВКИ.

В.1.1. Забезпечення екологічно безпечної санітарної очистки території Громади і утилізації відходів. Система санітарної очистки Громади повинна оптимізувати процедуру ефективної утилізації твердих побутових відходів та їх перероблення, у т.ч. з використанням технологій біоенергетики.

В.1.2. Розробка і прийняття Правил благоустрою, які містять норми з комплексу робіт з інженерного захисту, розчищення та озеленення території, а також соціально-економічних, організаційно-правових та екологічних заходів з санітарного очищення, що здійснюються на території Громади з метою її раціонального використання, належного утримання та охорони, створення умов щодо захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля.

В.1.3. Розроблення проектів відновлення місцевих водоймищ. Проекти мають передбачити реконструкцію греблів, яка б накопичувала і не скидала дощову і талу воду в море, а дозволяли б її використовувати для потреб Громади, а також для потреб рибоводства, у т.ч. у селах Іванівка, Солончаки, Острівка.

В.1.4. Розробка схеми екологічної мережі. Забезпечити створення системи управління і контролю стану з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території Громади, збереження ландшафтного та біорізноманіття, місць оселення та зростання видів тваринного і рослинного світу. До складових структурних елементів екомережі Громади включаються: а) території та об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення; б) землі водного фонду, водоохоронні зони; в) полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, які не віднесені до земель лісового фонду; г) землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами; д) землі рекреаційного призначення, які використовуються для організації масового відпочинку населення і туризму; е) інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність).

В.1.5. Створення системи екологічного виховання жителів Громади. Концепція екологічної культури на території Громади повинна передбачати: 1) розробку і впровадження програми екологічного виховання учнів загальноосвітніх шкіл; проведення конкурсів серед школярів з питань бережливого ставлення до природи; проведення експедицій екологічної спрямованості для учнівської молоді; проведення систематичних місцевих патріотичних природоохоронних акцій; 2) формування екологічної поведінки жителів приватного сектора; розробку програми екологічної освіти населення; впровадження системи стимулювання екологічної поведінки; 3) інформаційну і організаційну підтримку проведення регулярних волонтерських акцій і

суботників з прибирання прилеглих до сіл територій і місць відпочинку ініціативними групами та організаціями; 4) створення і впровадження програм стимулювання розвитку об'єктів, що використовують поновлювані види енергії та альтернативну енергетику; 5) популяризація та залучення інвесторів для будівництва на території Громади будинків, побудованих за технологією «пасивний будинок», що мають мінімальний вплив на екосистему і максимальне використання альтернативних джерел енергії; 6) розробку і впровадження проектів екологічного характеру в Громаді – створення навчального екологічного центру або благоустрій одного із сіл зі створенням показового, екологічно чистого поселення.

Відповідальний за стратегічну ціль: начальник відділу благоустрою та ЖКГ (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ благоустрою та ЖКГ (запропоновано до створення); відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення), відділ освіти та культури (запропоновано до створення).

СТРАТЕГІЧНА МЕТА В. 2. РЕКОНСТРУКЦІЯ, РЕМОНТ І СТВОРЕННЯ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ, ТРАНСПОРТНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.

В.2.1. Реконструкція і будівництво доріг. Побудова дороги з твердим покриттям Острівка-Дмитрівка.

Взяти участь в розробці проекту та дольовій реконструкції дороги Очаків-Миколаїв через села громади Куцуруб-Іванівка-Дмитрівка-Парутине-Бузьке. Провести інвентаризацію доріг в населених пунктах на предмет зношеності з визначенням площі доріг, що підлягають відновленню. Створити місцеву кільцеву автобусну лінію в межах сіл Громади.

В.2.2. Реконструкція та будівництво об'єктів електропостачання та вуличного освітлення. Забезпечити реконструкцію вуличного освітлення сіл по шосе Очаків-Миколаїв, відновити вуличне освітлення в селах, будівництво додаткових трансформаторів, переведення вуличного освітлення на економічні технології.

В.2.3. Ремонт та реконструкція об'єктів охорони здоров'я. Створення Будинку для осіб похилого віку у с. Парутине. Відремонтувати інфраструктуру необхідну для забезпечення здоров'я жителів і гостей Громади через розвиток структур сімейної та первинної медицини.

В.2.4. Реконструкція системи водопостачання та водовідведення. Система _е облаштованість повинна передбачити реконструкцію водогонів в рамках Громади; чистку, діагностику та реконструкцію скважин; встановлення лічильників води тощо.

В.2.5. Розробка Програми капітального ремонту та реконструкції будівель, що знаходяться в комунальній власності Громади. Програма повинна включати принципи і черговість реконструкції (забудови) об'єктів, які знаходяться в комунальній власності. На першому етапі слід визначити об'єкти для першочергової реконструкції, передбачити реконструкцію фасадів будинків комунальної власності на центральних вулицях сіл громади, у т.ч. Будинів культури, стадіонів.

В.2.6. Ініціювання створення органів самоорганізації населення (сільських комітетів) Провести інформаційно-просвітницьку кампанію по створенню на території Громади громадських організацій, які візьмуть на себе відповідальність за розробку і здійснення програм планування та розвитку територій: вуличних комітетів, сільських комітетів.

Відповідальний за стратегічну ціль: начальник відділу благоустрою та ЖКГ (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ благоустрою та ЖКГ (запропоновано до створення); відділ освіти та культури (запропоновано до створення); відділ соціальної політики та охорони здоров'я (запропоновано до створення).

Напрямок С. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Найбільша проблема економічного розвитку Громади полягає в поки ще слабких партнерських відносинах між місцевою владою і бізнесом. Для ефективної взаємодії між органами місцевого самоврядування Громади з бізнесом потрібна єдина політика всіх органів місцевої влади – сільської ради, виконавчого комітету сільської ради, інших виконавчих органів сільської ради, старост, органів самоорганізації населення. Підвищення престижу і ролі малого, середнього та великого підприємництва у вирішенні економічних і соціальних проблем сприятиме залученню населення до підприємницької діяльності. Реальну допомогу в цьому напрямку може надати підтримка місцевого виробника: виділення землі, торгових місць, підведення комунікацій, участь в проектах (програмах), надання допомоги в пошуку ринків збуту для місцевих виробників. Це буде сприяти диверсифікації економічної діяльності в Громаді, створенню нових супутніх підприємств.

Характеристика конкурентних переваг та обмежень розвитку підприємницької діяльності

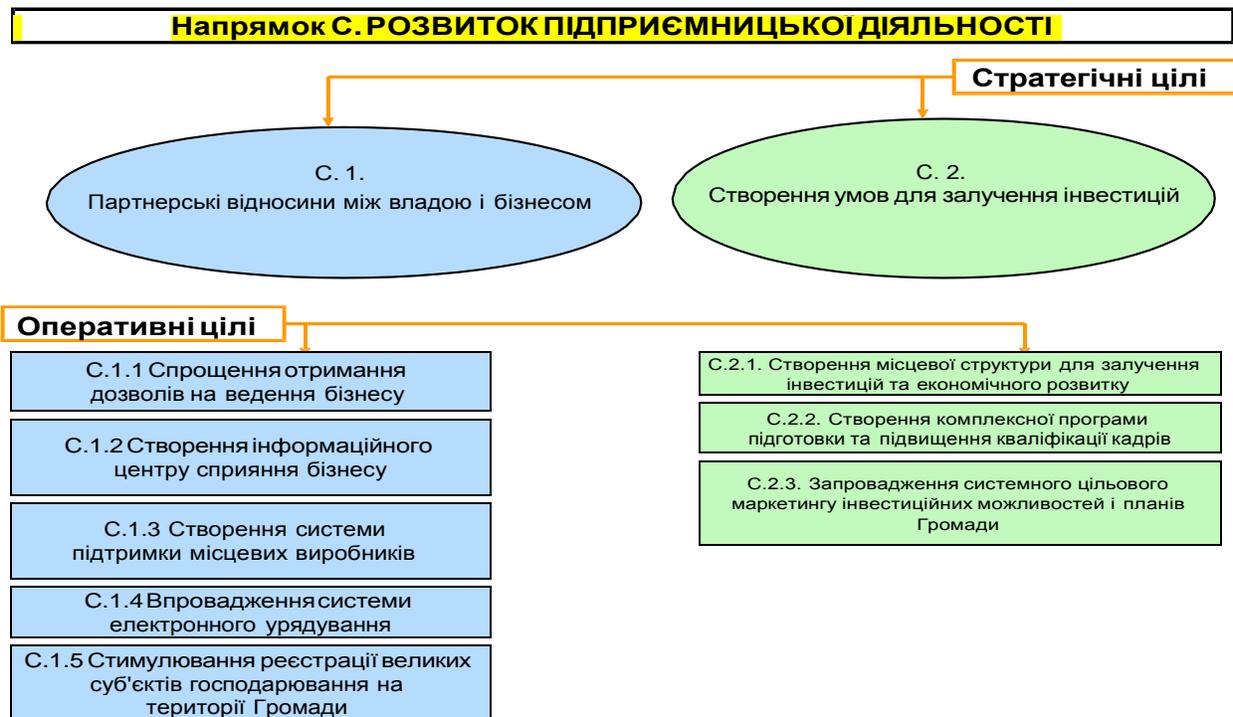
Переваги:

- Наявність великого транспортного підприємства – Очаківського порту;
- Наявність підприємства енергетичного комплексу – вітрової електростанції;
- Унікальне виноградарство і виноробні підприємства;
- Розвинені сільгосп підприємства;
- Туристичний центр;
- Вільні земельні ділянки в Громаді;
- Екологічно сприятливий стан території;
- Активні підприємці – динамічно зростаючий малий бізнес;
- Культурне розмаїття населення, культурні традиції;
- Творчо обдаровані діти і талановиті педагоги.

Проблеми та обмеження:

- Відсутність Генерального плану;
- Недостатня інфраструктура для прийому і розміщення туристів;
- Недостатній рівень забезпеченості транспортною інфраструктурою;
- Низький рівень сервісу в усіх сферах;
- Відсутність мотивації місцевих жителів працювати на підприємствах Громади;
- Виїзд молоді на роботу в Очаків і Миколаїв.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ С

СТРАТЕГІЧНА МЕТА С. 1. ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ МІЖ ВЛАДОЮ І БІЗНЕСОМ.

С.1.1 Спрощення отримання дозволів на ведення бізнесу. Створити Центр надання адміністративних послуг з функціями реєстрації юридичних осіб. Забезпечити оснащення Центру, дотримання принципів державної регуляторної політики, створення системи прискореного оформлення документації, контролю виконання прийнятих рішень, простоту процедури, прозорість, рівні умови для всіх з надання землі та приміщень для бізнесу.

С.1.2 Створення інформаційного центру сприяння бізнесу. Система підтримки підприємництва громадськими організаціями підприємців повинна забезпечити: надання інформаційної, методичної, консультаційної та іншої допомоги суб'єктам малого бізнесу, зокрема, підготовку звітів, розробку бізнес-планів, психологічну підготовку представників бізнесу і населення Громади до зміни структури місцевої економіки; проведення семінарів, «круглих столів», засідань з питань розвитку підприємництва з метою публічного обговорення проблемних питань у сфері підприємництва; встановлення конструктивного діалогу між органами місцевого самоврядування та суб'єктами підприємництва, об'єднання інтересів громадських організацій підприємців і територіальної громади, усунення правових, економічних бар'єрів і перешкод для розвитку підприємництва.

С.1.3 Створення системи підтримки місцевих виробників. Розробити процедури надання допомоги в пошуку ринків збуту для місцевих виробників. Забезпечити виділення торгових місць, землі, підведення комунікацій, участь на правах концесії. Стимулювати розвиток сфери (поліпшення якості) послуг (ремонт технологічного обладнання, побутових приладів, сервіс, ціни і т.ін.), з використанням нових технологій.

С.1.4 Впровадження системи електронного урядування. Провести повну інформатизацію органів місцевого самоврядування, і забезпечити створення єдиного інформаційного простору (електронна громада): поетапне введення електронного документообігу та електронного цифрового підпису; впровадження інтерактивності – можливості звернутися до органів місцевого самоврядування в електронному вигляді і отримати відповідь; створення «універсаму адміністративних послуг» за технологією «єдиного вікна» у вигляді Центру надання адміністративних послуг.

С.1.5 Стимулювання реєстрації великих суб'єктів господарювання на території Громади через надання безкоштовно приміщень, податкові інструменти тощо.

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), Відділ економічного

розвитку та фінансів (запропоновано до створення), Громадський центр сприяння бізнесу та залучення інвестицій.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА С. 2. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

С. 2.1 Створення місцевої структури для залучення інвестицій та економічного розвитку. Структура (підрозділ, ресурсний центр, агентство розвитку Громади) повинна діяти згідно принципів програмно-проектної діяльності в реалізації стратегічної Місії Громади. Функції структури: пошук, аналіз і експертиза програм і проектів розвитку, розробка інвестиційних продуктів і їх просування на ринку інвестицій, створення і впровадження системи сприяння інвесторам в Громаді в проходженні дозвільних процедур і процесах інвестування. Фахівці із залучення інвестицій повинні організувати системне залучення стратегічних інвестицій в Громаду, впроваджувати принципи програмно-проектної діяльності, забезпечити формування лояльної місцевої нормативної бази (регламент залучення інвестицій, «дорожня» карта інвестора), встановити системні контакти з національними та обласними органами з питань залучення інвестицій.

С. 2.2 Створення комплексної програми підготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Система повинна передбачити: підвищення кваліфікації кадрів усіх форм і напрямків діяльності, затребуваних системою господарювання Громади; підготовку і сертифікацію фахівців; формування прогнозованої кадрової політики Громади, яка дозволила б планувати процес відбору, підготовки та перепідготовки кадрів усіх рівнів в системі господарювання території; створення автоматизованої системи мережевого навчання; використання системи безперервного навчання.

С.2.3. Запровадження системного цільового маркетингу інвестиційних можливостей і планів Громади. Система цільового маркетингу повинна передбачати: а) розробку місцевих рекламних матеріалів для залучення інвестицій (презентаційних матеріалів щодо інвестиційних проектів, інвестиційних буклетів, банерів); б) ефективне розміщення в Інтернеті багатомовних презентацій території, орієнтованих на зовнішнього інвестора; в) підготовку інвестиційних інформаційних пакетів для різних цільових аудиторій інвесторів; г) створення Реєстру інвестиційних проектів.

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), Громадський центр сприяння бізнесу та залучення інвестицій.

Напрямок (галузь економіки) D. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Територія Громади володіє унікальними можливостями і великим потенціалом для прийому і розміщення різних цільових груп туристів (історичний туризм, зелений і сільський туризм, спортивний туризм, морський і річковий туризм). Тому, першочерговим завданням усіх учасників місцевих економічних відносин є створення умов для стабільного функціонування туристичного комплексу, формування позитивного іміджу Громади, як туристичної дестинації. Потрібно спрямувати зусилля всіх зацікавлених сторін на створення нових конкурентоспроможних туристичних продуктів, що сприяють розвитку Громади на основі інноваційних ідей. В першу чергу, доцільно сформувавши екскурсійні маршрути, які зміцнюють і доповнюють брендоутворюючий елемент Громади, а саме – Заповідник Ольвія. Необхідно займатися постійним розвитком нових стратегічних напрямків туризму, і системною подачею їх сукупності. При цьому важливо забезпечити легалізацію туристичної діяльності. Необхідно організувати постійні дослідження величини потоків туристів.

Фактично на території Громади вже діє основа для туристичного кластера туристичних підприємств, які спільно намагаються вирішувати проблеми туристичної галузі. Для підвищення ефективності такої діяльності потрібна формалізація (створення або інституалізація існуючого) кластера, у вигляді громадської організації, наприклад, Асоціації туризму Громади. Такий орган, безумовно, зміг би сконцентрувати спільні ресурси для розвитку рекреаційної і туристичної привабливості Громади. Потужним інструментом туристичного кластера повинна стати загальна система менеджменту і маркетингу туристичних ресурсів і продуктів Громади.

Характеристика конкурентних переваг та обмежень розвитку туризму

Переваги:

- Природні ресурси, розташування біля моря і лиману;
- Кліматичні умови Громади сприятливі для відпочинку;
- Велика кількість сонячних днів;
- Пам'ятник історичної спадщини державного значення – Ольвія;
- Близькість популярних туристичних напрямків – ландшафтного парку «Тендрівська коса», де є єдиний у Європі табун диких коней – чорних мустангів; Кінбурнської коси з унікальною флорою і фауною; острова Березань з античним городищем;
- Близькість районного центру – м. Очаків, відносна близькість Одеси, Миколаєва, Коблево;

- Унікальне виноградарство і виноробство;
- Унікальне місце для поєднання історичного, активного, спортивного, винного і зеленого туризму;
- Вільні земельні ділянки в Громаді;
- Екологічно нормальний стан території (чисте повітря);
- Динамічно зростаючий малий бізнес;
- Культурне розмаїття багатонаціонального населення.

Проблеми та обмеження:

- Відсутність Генерального плану;
- Нерозвиненість каналізаційно-очисних споруд;
- Відсутність достатніх джерел питної води;
- Відсутність полігону побутових відходів, загальне забруднення Громади сміттям;
- Відсутність готелів і будинків для прийому зелених туристів;
- Недостатня інфраструктура громадського харчування;
- Браку пляжів, обмеженість пляжних територій;
- Недостатнє озеленення;
- Низький рівень забезпеченості транспортною інфраструктурою
- Низький рівень сервісу в усіх сферах.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ D.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА D. 1. ТУРИСТИЧНИЙ ТА КУРОРТНИЙ ПРОДУКТ

D.1.1. Формалізація туристичного кластеру. Необхідно зареєструвати туристичний кластер у вигляді громадської організації (наприклад – Асоціації туризму Громади), яка могла би виступати учасником державних та регіональних програм розвитку туризму, суб'єктом грантової діяльності.

D.1.2. Розроблення нових туристичних продуктів. Для використання ресурсів Громади необхідно розробити нові туристичні продукти, із застосуванням стратегії _е облаштування на рівні Громади, зокрема, спортивний туризм (конференції, спортивні турніри з історичної реконструкції, змагання з туризму) використовуючи відомі в світі місцеві бренди: історичний комплекс «Заповідник Ольвія», Аджигольську косу, о. Березань, Тендерівську і Кінбурзьку коси. Використовувати різні види туризму: археологічний туризм (використання потенціалу Ольвії і о.Березань) з проведенням археологічних розкопок; навчальний туризм; винний туризм, гастрономічний Етнотур; оздоровчий туризм з використанням природних особливостей Громади, технологічний туризм – екскурсії на вітрову електростанцію, Очаківський порт, екстремального туризму (дельтапланеризм) і т.ін.

D.1.3. Сприяння створенню інфраструктури туризму. Визначити потенційну ємність попиту на різні _е облаштування і місця розміщення туристів, забезпечити обладнання кемпінгу і стоянки для автотуристів. Побудувати причали в с. Парутине та Солончаки.

D.1.4. Забезпечення системного планування та проведення культурно-масових заходів. Розробити і розмістити в мережі Інтернет щорічний «Подієвий календар», що включає в себе детальний план (програму на місяць, сезон) проведення масових заходів на території Громади, таких як, День Ольвії, Історична реконструкція античних свят, День Бахуса, відкриття курортного сезону тощо; проведення театралізованих видовищних заходів із залученням відповідних колективів України та ближнього зарубіжжя (костюмований парад воїнів, які проживали або захоплювали Ольвію в різні періоди); проведення концертів із залученням «зірок» естради; проведення тематичних конференцій; фестивалі заходів (ресурс Ольвії).

D.1.5. Оптимізація виробництва сувенірної продукції. Стимулювати збільшення виготовлення та продажу сувенірної продукції з місцевих матеріалів і з місцевою символікою – Ольвія, Березань, Лиман, вітрова електростанція. Частина виноробної продукції місцевих товаровиробників випускати в ємностях сувенірного вигляду, з використанням символіки Громади.

D.1.6. Створення сприятливих умов для розвитку продуктів екологічного, зеленого та сільського туризму. Організувати дослідження рівня навантаження на

рекреаційні зони. Розробити методику підрахунку неорганізованих відпочиваючих і класифікації їх за типами. Створити умови для реєстрації приїжджих туристів як ресурсу в поповненні бюджету. Розробити екскурсійні маршрути, екологічні стежки та схеми наметових таборів. Сприяти створенню, розвитку і контролю якості продуктів і маршрутів зеленого та сільського туризму. Розробити програми «Сільський зелений туризм на території Громади». Передбачити в програмах: створення сільських садиб, що надають послуги сільського туризму, овочівництва (екологічно чистої продукції); створення етноресторану з національною українською кухнею; пішохідні туристичні стежки, степові маршрути на возах, водні маршрути на _е обл уздовж узбережжя. Створити центр з розвитку сільського зеленого туризму на базі Будинку культури с. Куцуруб.

D.1.7. Побудова туристичної стежки вздовж узбережжя. Виконати першочергові роботи згідно «Програми підтримки та розвитку прибережної зони Громади», зокрема, провести будівництво прогулянкової стежки для велосипедистів і пішоходів вздовж узбережжя від м.Очаків до с. Парутине і далі

D.1.8. Очищення прибережної смуги, створення пляжних зон. Спільно з представниками громадськості (організаціями та ініціативними групами), бізнесу, із залученням юристів із земельних відносин, розробити, затвердити та впровадити «Програму підтримки і розвитку прибережної зони Громади», яка повинна передбачати заходи щодо а) підтримання доступу до узбережжя, б) підтриманню належного санітарного стану, в) розвитку пляжів.

D.1.9. Створення зелених зон для масового відпочинку. З метою диверсифікації об'єктів відпочинку туристів, забезпечення туристів і населення комфортними місцями відпочинку створити зелені зони вздовж узбережжя. Забезпечити зелені території відповідною інфраструктурою. Відновити догляд за зеленими насадженнями Громади. На невеликих ділянках на території сіл Громади, використання яких в інших цілях неможливе, створити, із залученням відповідних фахівців з ландшафтного дизайну та місцевих дизайнерів (архітекторів), квіткові клумби. Провести конкурс з метою визначення кращого проекту.

D.1.10. Забезпечити надання селам Солончаки, Дмитрівка статусу курортних територій. Забезпечити розробку необхідної документації та обґрунтування необхідності прийняття окремих нормативних актів, які забезпечать пільги і преференції для сіл Куцуруб, Дмитрівка, Парутине як населених пунктів зі статусом курорту регіонального значення, а так само провести відповідну роботу з лобювання прийняття цих нормативних актів. Дослідити лікувальні властивості грязевих ресурсів на території Громади.

D.1.11. Розробити програми розвитку мережі об'єктів відпочиваючих. Забезпечити створення міні-готелів, сільських садиб для зеленого туризму, майданчиків для кемпінгу

з використанням законодавчих важелів і економічних стимулів. Вирішити питання щодо власників та умов використання баз для відпочиваючих вдовж узбережжя.

D.1.12. Реставрація і консервація пам'яток історії, розташованих на території Громади. Для підвищення туристичної привабливості Громади створити нові туристичні об'єкти, в т.ч. традиційне сільське житло, вітряний млин і т. _е .

D.1.13. Створення і відновлення скульптурних ансамблів в громадських місцях на території Громади. Для підвищення туристичної привабливості Громади, культурного і морального розвитку жителів сіл, особливо підростаючого покоління, створити і відновити архітектурні форми, які мають естетичне значення. Розробити проекти та встановити пов'язані з історією Громади тематичні скульптури, скульптурні ансамблі, пам'ятники і пам'ятні дошки видатним особистостям або знаменним подіям в різних частинах Громади.

D.1.14. Облаштування в'їздів на територію Громади з використанням її офіційного бренду. Для підвищення туристичної привабливості Громади розробити проекти і встановити скульптурні ансамблі на в'їздах в Громаду, що мають естетичне значення, пов'язані з історією Громади з використанням її офіційного бренду (запропоновано розробити).

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), відділ благоустрою та ЖКГ (запропоновано до створення); Громадський центр сприяння бізнесу та залічення інвестицій (у випадку створення), Асоціація туризму Громади (у випадку створення).

СТРАТЕГІЧНА МЕТА D. 3. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ КУРОРТНО-ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТА ПРОДУКТІВ ГРОМАДИ.

D.3.1 Розробити офіційний бренд Громади. Для систематизації процесу створення іміджу Громади, група експертів в сфері брендингу узагальнює текстові, візуальні, звукові та інші складові бренду Громади, розробляє варіанти слоганів (гасел) впізнаваності громади (наприклад: «Вчора Ольвійський поліс – сьогодні Куцурубська громада», «Куцуруб – центр зеленого туризму»).

D.3.2 Розробити маркетингову стратегію просування туристичних та санаторних ресурсів Громади. Необхідно розробити маркетингову стратегію просування Громади, провести маркетингові дослідження і заходи з розвитку сільського та зеленого туризму.

D.3.3 Створення інформаційних та рекламних продуктів. Для просування позитивної інформації про Громаду розробити на туристичні ринки реєстр (каталог) об'єктів туризму в Громаді і прилеглих територіях та туристичних маршрутів. Підготувати комплект інформаційних і рекламних матеріалів: карти Громади з усіма об'єктами на декількох мовах, інформацію про багатовікову історію сіл Громади; зняти фільми на теми: «Від греків до наших днів», «Стародавня Ольвія сьогодні».

D.3.4 Просування туристичного продукту Громади на зовнішній і внутрішній ринки. Створити єдиний інформаційно-комунікаційний простір в сфері курортно-туристичної діяльності: інтерактивний Web-портал на декількох мовах (українській, російській, англійській); бази даних про послуги, що надаються в сфері туристичного, курортного, готельного бізнесу, в т.ч. приватного сектора і додаткових послуг; каталог інтерактивних послуг; форум (web-додатки) на web-порталі; забезпечити проведення комплексної рекламної компанії в мережі Інтернет. Оновлювати та просувати інформацію про наявні та такі, що тільки-но створюються туристичні продукти Громади.

D.3.5 Створити інформаційно-туристичний Центр в Громаді. Необхідно ініціювати створення інформаційно-туристичного Центру, здійснити виділення місця для розміщення зручного для відвідувачів, створити базу даних (інформаційний реєстр) про послуги, які надаються на території Громади для туристів.

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), Асоціація туризму Громади (у випадку створення).

Напрямок (галузь економіки) Е. РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Основне завдання розвитку агропромислового комплексу полягає в підвищенні продуктивності аграрних підприємств при збереженні високої якості продукції для забезпечення її конкурентоспроможності. Досягти цього можна шляхом освоєння нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції, що сприяє скороченню споживання енергоресурсів з одночасним збільшенням обсягів виробництва продукції і вимагає реконструкції наявних виробничих потужностей. Стабілізація роботи сучасних переробних підприємств можлива також у результаті освоєння нових технологічних процесів і збільшення номенклатури продукції. Полегшити технічне переозброєння підприємств, впровадження енергозберігаючого обладнання, техніки і технологій може інтеграція підприємств агропромислового комплексу, наприклад, на основі кластерної моделі.

Характеристика переваг та обмежень розвитку агропромислового комплексу

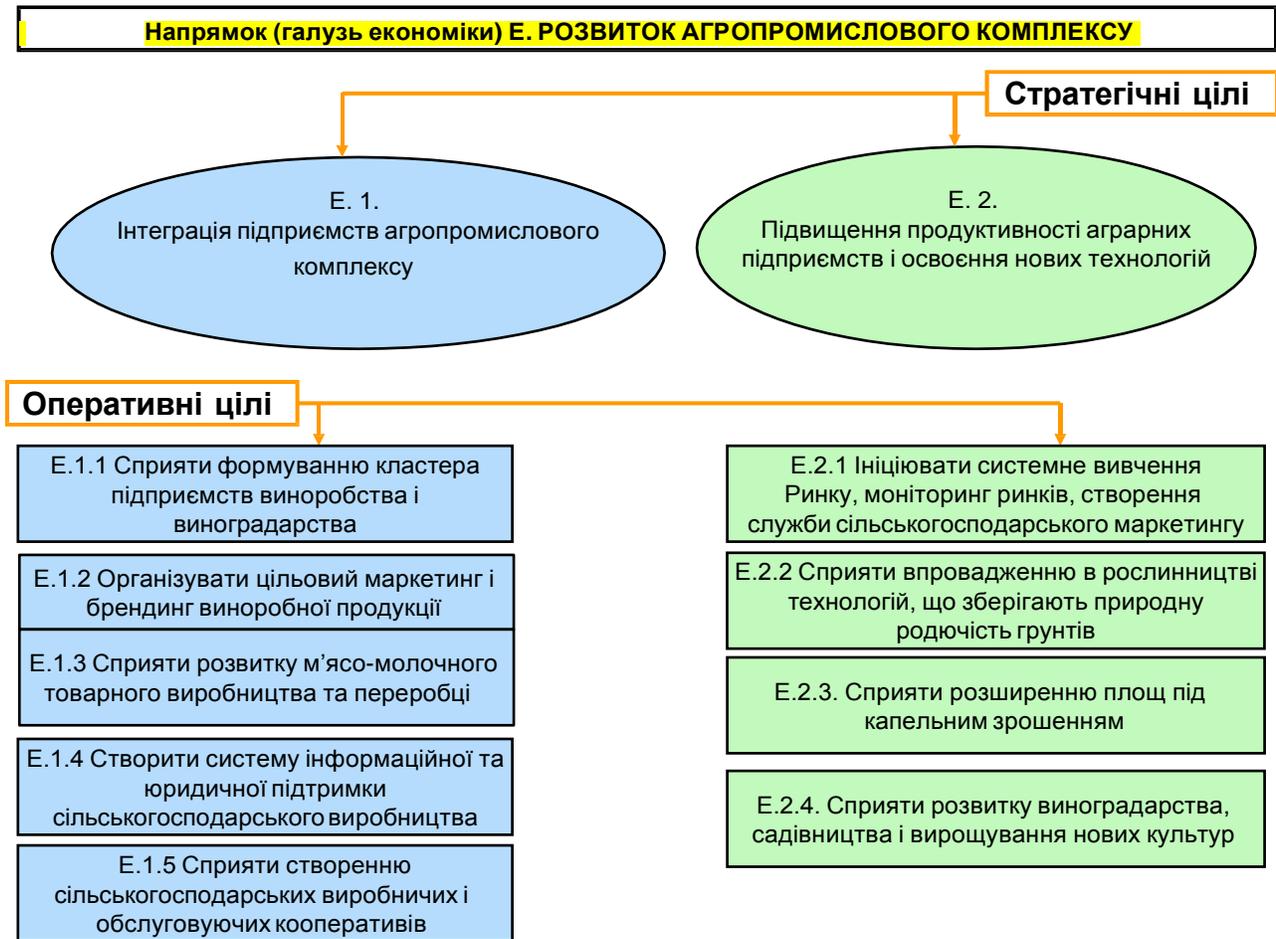
Переваги:

- Природні ресурси і кліматичні умови Громади;
- Велика кількість сонячних днів;
- Курортний потенціал, туристи – споживачі продукції;
- Унікальне місце для поєднання активного, винного і зеленого туризму;
- Унікальне виноградарство (унікальні сорти);
- Унікальне виноробство;
- Вільні земельні ділянки в Громаді;
- Вільні території для розвитку підприємств з переробки сільгосппродукції;
- Екологічно нормальний стан території;
- Динамічно зростаючий малий бізнес;
- Великі культурні традиції вирощування і переробки сільгосппродукції
- Наявність великих е облаштованість х підприємств в поєднанні з малими і середніми фермерськими господарствами

Проблеми та обмеження:

- Відсутність достатніх джерел пресної води, відсутність водосховищ;
- Відсутність полігону побутових відходів, загальне забруднення Громади сміттям;
- Захвати родючих земель;
- Низький рівень забезпеченості транспортною інфраструктурою;
- Відсутність мотивації місцевих жителів працювати на підприємствах Громади.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ Е.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА Е. 1. ІНТЕГРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ.

Е.1.1 Сприяти формуванню кластера підприємств виноробства і виноградарства. Для розвитку історично сформованого виноробства і відродження значущості Громади, як центру виноробства і виноградарства, заснованого на історичних традиціях і цінностях Громади, створити спільний для Громади «Центр справжнього вина». Орієнтувати аграрно-промислові підприємства на виробництво і переробку виноматеріалів в готову продукцію під місцевими торговими марками.

Е.1.2 Організувати цільовий маркетинг і брендинг виноробної продукції. Створити _е обла (гасло) для подання місцевих вин на тему «Класичні вина Куцурубщини – кращі в Україні», «Вина з Ольвії». Удосконалити маркетинг виноробної продукції (наприклад, сувенірна форма пляшки, акції, відкриття фірмового магазину).

Е.1.3. Сприяти розвитку товарного м'ясо-молочного виробництва та переробці.

Е.1.4 Створити систему інформаційної та юридичної підтримки сільськогосподарського виробництва. Створити Центр інформаційної та юридичної підтримки сільськогосподарського виробництва, у виконавчих органах сільської ради створити підрозділ (або ввести штатну одиницю) агропромислового комплексу. Організувати обмін досвідом з іншими країнами (поїздки на заводи і сільгоспприємства).

Е.1.5 Сприяти створенню сільськогосподарських виробництв і обслуговуючих кооперативів. Для сприяння розвитку фермерства, організувати проведення навчальних тренінгів зі створення кооперативів сільгоспвиробників, які здійснюють зберігання, первинну переробку і збут сільськогосподарської продукції; надати допомогу сільгоспвиробникам в пошуку компетентних розробників і засобів для створення конкурентоспроможних інвестиційних проектів (бізнес-планів), які б передбачали – будівництво, модернізацію, закупівлю високотехнологічного обладнання, сертифікацію продукції, виготовлення фірмової упаковки, створення торгової марки та інші заходи з урахуванням екологічних вимог цієї стратегії розвитку Громади.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА Е. 2. ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ І ОСВОЄННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.

Е.2.1. Ініціювати системне вивчення ринку, моніторинг ринків, створення служби сільськогосподарського маркетингу. Ініціювати моніторинг аграрного ринку. Створити службу аграрного маркетингу продукції місцевих виробників у вигляді постійно діючої експертної групи з вивчення ринку, моніторингу аграрного ринку, в тому числі ринків сусідніх областей з метою пошуку партнерів, нових ринків, що динамічно розвиваються, місцевих аграрних підприємств.

Е.2.2. Сприяти впровадженню в рослинництві технологій, що зберігають природну родючість ґрунтів. Забезпечити: 1) проведення аналізу стану ґрунтів і земель сільськогосподарського призначення Громади; 2) складання агрохімічних паспортів; 3) проведення аналізу ефективності використання родючих земель, підготовку регуляторного документа, який визначає стандарти використання природних ресурсів Громади для залучення інвестицій в сільське господарство Громади; 4) застосування в рослинництві технологій, що зберігають природну родючість ґрунтів Громади – зберігають природний шар, що перешкоджає процесам ерозії ґрунту (органічне землеробство).

Е.2.3. Сприяти розширенню площ під крапельним зрошенням. Надати допомогу власникам виноградників та садів в пошуку оптимальних фінансових і технологічних рішень для впровадження і розвитку меліоративних систем малого крапельного зрошення – економічно доцільних для інтенсивного садівництва та виноградарства в

умовах степового рельєфу. Сприяти будівництву та використанню систем краплинного зрошення.

Е.2.4. Сприяти розвитку виноградарства, садівництва і вирощування нових культур. Надати допомогу власникам ділянок садівництва і виноградарства в пошуку компетентних розробників і фінансування створення інвестиційних проектів оновлення садів і виноградників (збільшення врожайності винограду), які б передбачали – використання унікальних природних умов, нових сортів винограду, збільшення площі виноградників, розкорчування, закупівлю посадкового матеріалу, закупівлю прогресивної техніки, установку шпалер на виноградниках, придбання засобів захисту рослин від шкідників і хвороб; посадку, проведення закладки цінних сортів винограду, усунення рідкої посадковості на виноградниках, догляд, збереження врожаю, інші заходи, з урахуванням екологічних вимог цієї Стратегії розвитку Громади. Сприяти створенню інвестиційних проектів по вирощуванню нових культур.

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення).

Напрямок (галузь економіки) F. РОЗВИТОК ПОРТОВОГО ТА МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Морські порти та море господарський комплекс – ефективна, технологічна та конкурентоспроможна галузь, що забезпечує максимально ефективно обслуговування експорту, є основою для росту імпорту та _е облаш залучення транзиту, пропонуючи послуги високої якості з оптимальними тарифами. Портове господарство рушійна сила розвитку національної економіки, що створює додану вартість і додаткові доходи для Громади, стимулюючи залучення приватних інвестицій. Очаківський морський торговий порт виконує функції гирлового порту, обслуговує регіональні вантажопотоки Чорноморсько і Середземноморського басейнів.

Характеристика переваг та обмежень розвитку портового та море господарського комплексу

Переваги:

- Вільні території для розвитку підприємств портового та море господарського комплексу;
- високий експортний потенціал вантажів продукції сільського господарства, у першу чергу зернових;
- потенціал для збільшення потужності з перевалки вантажів;
- вигідне географічне розташування на зтиці Дніпро_бугського ліману та Чорного моря;
- професіоналізм та висока здатність до навчання спеціалістів;
- приватна форма власності порту.

Проблеми та обмеження:

- Відсутність залізниці та обмеженість шосейних доріг;
- Низькоефективна, тривала процедура оформлення вантажів контролюючими органами;
- Відсутність чіткої спеціалізації Очаківського порту за видами вантажів, що призводить до неефективної їх перевалки;
- Значний знос машин та обладнання;
- Наявні глибини не дозволяють повноцінно обслуговувати великі судна повним завантаженням біля причалу;
- Низький рівень інтермодальності та логістики, не розвинута транспортна інфраструктура в портах та на під'їзних шляхах;
- Зростання конкуренції з боку інших портів Південно-Західного узбережжя Чорного моря в умовах падіння товаропотоків;
- Зменшення попиту на продукцію українського експорту на світових ринках.

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ F.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА F. 1. РОЗВИТОК ОЧАКІВСЬКОГО МОРСЬКОГО ПОРТУ

F.1.1 Сприяти будівництву залізничної дороги до порту

F.1.2 Сприяти будівництву контейнерного терміналу

F.1.3 Сприяти проведенню днопоглиблювальних робіт

F.1.4 Сприяти проведенню наливних робіт

F.1.4 Сприяти модернізації гідротехнічних об'єктів

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення).

СТРАТЕГІЧНА МЕТА F. 2. ІНТЕГРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ.

F.2.1 Будівництво причалу для річкових суден у с. Парутине та с. Солончаки.

F.2.2 Участь в організації прибережній пасажирській лінії Одеса-Скадовск із заходом в порт Очаків.

F.2.3. Сприяння організації логістичних та транспортних компаній.

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення).

4.7. Напрямок (галузь економіки) G. РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Напрямок містить комплекс цілей і заходів, спрямованих на реалізацію завдань реалізації цілі №1 «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів», що окреслено у постанови Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»

Використання відновлюваних джерел енергії є одним із найбільш важливих напрямів енергетичної політики України, спрямованої на заощадження традиційних паливно-енергетичних ресурсів та поліпшення стану оточуючого природного середовища. Стратегією України на період до 2030 року визначено, що освоєння відновлюваних джерел енергії є важливим фактором підвищення рівня енергетичної безпеки та зниження антропогенного впливу енергетики на навколишнє природне середовище. На території громади створена вітрова електростанція в с. Дмітрівка. На території Миколаївської області побудовані 3 сонячні електростанції.

Характеристика переваг та обмежень розвитку зеленої електроенергетики

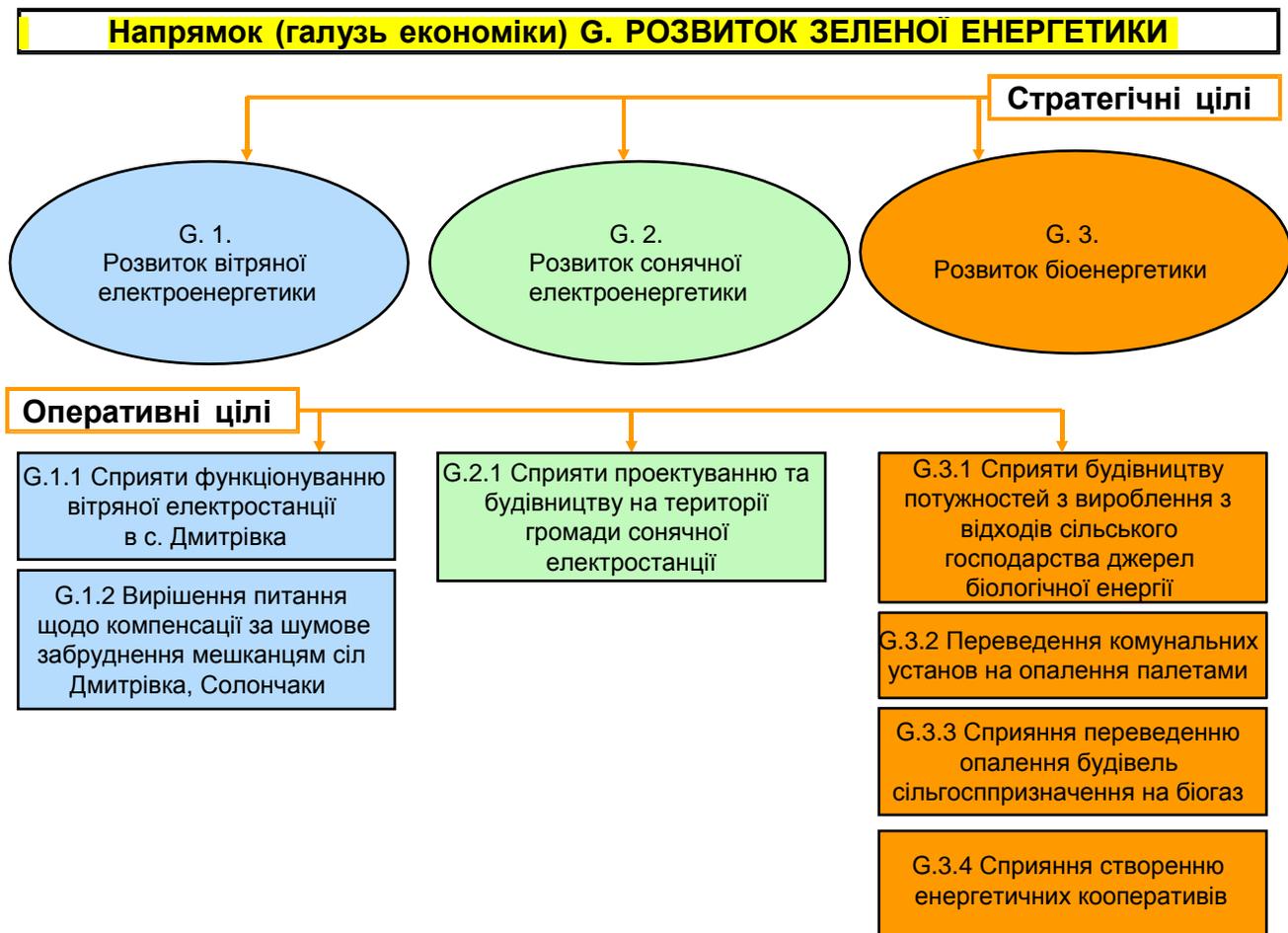
Переваги:

- Вільні території для розвитку підприємств енергетичного комплексу;
- Розташування на території громади Очаківської вітряної смуги;
- Велика кількість біомаси на території Громади;
- Територія Громади належить до найбільш сонячних в Україні;

Проблеми та обмеження:

- Значні первинні інвестиції на будівництво потужностей із альтернативної енергетики; Мінливість державної політики щодо «зеленого тарифу»;
- Недостатньо розвинений внутрішній ринок споживання енергії виробленої з альтернативних джерел (пелет, біогазу).

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ НАПРЯМКУ G.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 1. РОЗВИТОК ВІТРЯНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

G.1.1 Сприяти функціонуванню вітряної електростанції в с. Дмитрівка із дотриманням екологічних вимог;

G.1.2 Вирішення питання щодо компенсації за шумове забруднення мешканцям сіл Дмитрівка, Солончаки, у тому числі за рахунок зменшення тарифу на електроенергію.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 2. РОЗВИТОК СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

G.2.1 Сприяти проектуванню та будівництву на території громади сонячної електростанції.

СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 3. РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИКИ

G.3.1 Сприяти будівництву потужностей з вироблення з відходів сільського господарства джерел біологічної енергії

G.3.2 Переведення комунальних установ на опалення палетами

G.3.3 Сприяння переведенню опалення будівель сільгосппризначення на біогаз

G.3.4 Сприяння створенню енергетичних кооперативів та Популяризація серед жителів Громади культури використання альтернативних джерел енергії

Відповідальний за стратегічну ціль: Відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення)

Виконавці і співробітництво: сільська рада, виконавчий комітет сільської ради, старости, органи самоорганізації населення (у випадку створення), відділ економічного розвитку та фінансів (запропоновано до створення), відділ земельних ресурсів та будівництва (запропоновано до створення).

6. ЙМОВІРНІ СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ КУЦУРУБСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сценарії розвитку подій – один із методів прогнозування, окремий розділ стратегічного управління, що займає проміжну позицію між: експертними методами оцінки та методами математичного моделювання.

При розробці сценарію розвитку подій розглядають три основних варіанти:

а) песимістичний (характеризується великою кількістю зовнішніх загроз і внутрішніх проблем, які у сукупності значно погіршують поточну ситуацію, незважаючи на вжиті заходи;

б) трендовий (зовнішні можливості і загрози, що виникають – взаємокомпенсуються);

в) оптимістичний, що демонструє позитивну динаміку, яка спостерігається «з середини системи» через вдалий збіг обставин.

Аналіз соціально–економічного стану Куцурубської громади, відображений у Профілі Громади, який викладений у Додатку 1, загалом демонструє наявність ряду соціально-економічних проблем. І, якщо не здійснювати жодних кроків, направлених на вирішення даних проблем, ситуація «самопливом» дійде до депресивної.

Зважаючи на вищенаведене, підстав для розгляду оптимістичного сценарію, за яким без значних зусиль зі сторони органів місцевого самоврядування, відбудуться швидкі зміни на краще – взагалі немає.

Таким чином, у першу чергу доцільно зупинитись на «трендовому» сценарії, який, в свою чергу, має варіанти:

- ✓ Інерційний (коли намагається зберегти «status quo» і всі процеси йдуть практично самопливом при незначному організаційному впливі органів місцевого самоврядування, що забезпечує лише утримання ситуації без різких провалів);
- ✓ Мобілізаційний (який розраховує в основному на зовнішні ресурси, які «прийдуть» без глибинних змін «з середини системи»);
- ✓ Модернізаційний (коли відбуваються глибокі реформи, «внутрішні» ресурси активізують власний ріст системи і сприяють залученню нових більш значних ресурсів ззовні).

1. «Інерційний» сценарій: прагнення збереження «status quo»

Цей сценарій передбачає використання наявного потенціалу території, яка розглядається на даний момент із врахуванням незначного росту. Під наявним потенціалом мається на увазі: туристичний, транспортно-логістичний, аграрно-харчо-переробний, промисловий, природний та людських ресурсів. Стан його розвитку можливо проаналізувати, базуючись на наявних статистичних даних, які зазначені в Профіль. Розрахувати параметри такого сценарію можливо шляхом «продовження кривих» на існуючих графіках, зберігаючи наявні закономірності. При цьому структура виробництва, як і рівень конкурентоспроможності території, не зазнають суттєвих змін.

Однак, сьогодні багато параметрів, що характеризують соціально-економічний розвиток Куцурубської громади мають негативний тренд в довгостроковій перспективі, отже у цьому випадку збереження «статусу кво» дозволить лише дещо сповільнити деструктивні і дегенеративні процеси. З точки зору публічного менеджменту, управлінські дії при такій моделі спрямовані на скоріше усунення кризових ситуацій і конфліктів, що перманентно виникають, а також тих проблем, які мають свою давню історію і виникають час від часу.

В цьому випадку саме соціальні проблеми внаслідок повільного розвитку економіки будуть загострюватись найбільше, оскільки економіка без швидкого зростання не здатна забезпечити зростаючі потреби соціальної сфери та наслідки негативної демографічної ситуації. Аналогічні проблеми загострюватимуться в інфраструктурній сфері. Адже нормальний розвиток можливий не лише тоді, коли створюються нові об'єкти, а й у випадку, коли можна забезпечити планову експлуатацію (з належними регулярними амортизаційними вкладеннями) тих об'єктів, що вже функціонують.

Треба розуміти, що негативні навіть у довгостроковій перспективі процеси в соціальній сфері та стані інфраструктури будуть «відлякуючими факторами» для інвесторів, особливо тих, які орієнтуються на капіталомісткі, а отже тривалі проекти, адже

«провали» в інфраструктурі для бізнесу несуть для інвесторів можливі втрати у обсягах виробництва, потенційне зменшення планових прибутків, а іноді і навіть можливе банкрутство. Це можливо, коли відбувається старіння інфраструктури, що може призвести до ймовірних аварій техногенного характеру та необхідності витратити значно більші ресурси для їх усунення. У більшості випадків ці техногенні аварії виникають саме в селітебних зонах, тобто в містах, де мережі є найбільш зношені і через концентрацію трудових ресурсів можливі негативні зміни будуть найбільш чутливі. У цьому випадку, проблема зачепить найбільше людей і її вирішення вимагатиме значно більших ресурсів. Таким чином, саме житлово-комунальне господарство та шляхова мережа потребують постійної уваги і ресурсів на підтримання у безпечному і функціональному стані.

Таким чином, кількість системних проблем і ризиків буде збільшуватись в часовому діапазоні з тенденцією до критичних величин у довгостроковому періоді. Цей сценарій показує, що просте управління, направлене на реагування на великі проблеми, які раптово загострилися, (хоч і були загалом прогнозовані раніше) задовольняє лише менеджерів, які прийшли на посади на короткий строк і сподіваються, що за час їх «правління» критичні події не відбудуться.

Збільшення кількості внутрішніх проблем території за умови відсутності належних внутрішніх ресурсів для їх залагодження призводить до необхідності отримати додатковий ресурс «від вищого рівня». Для Куцурубської сільської громади – це Очаківський район та Миколаївська область. Даний підхід може лише посилити рівень політичних напружень за віссю «регіон-район-громада» і необов'язково принесе фінансові ресурси. Але, навіть наявність прийнятих на державному рівні програм, які не забезпечили надходження відповідних фінансових і організаційних ресурсів, без максимальної активізації внутрішніх ресурсів території базового рівня – не принесуть суттєвих змін на краще.

«Інерційний сценарій», заснований на екстенсивній моделі, неодмінно призведе до погіршення екологічної ситуації, оскільки рівень антропогенного впливу на довкілля лише посилюватиметься, а кількість фінансових ресурсів майже не зростатиме. У випадку «форс-мажорних» подій, які можуть виникнути у зв'язку зі старінням інфраструктури, фінансові ресурси, навпаки, зменшуватимуться через необхідність використання все більших ресурсів на «латання дірок». Виробництво, характерне для другого та третього економічних укладів, яке базується переважно на застарілих та низькотехнологічних засобах виробництва, не зможе без значних інвестиційних вкладень досягти нових рівнів ефективності і конкурентоспроможності.

Екстенсивний розвиток, внаслідок якого погіршуватиметься стан екології, наприклад, через руйнування інфраструктури, може призвести високоймовірно також і до зниження якості сільгосппродукції. Тому саме для цієї галузі відсутність позитивних змін на краще в Громаді може бути навіть більш болючим, ніж для промисловості.

Цей сценарій буде, загалом, негативно впливати і на туристичний потенціал території, оскільки поступове, нехай і повільне незначне погіршення стану житлово-комунальної інфраструктури призведе до того, що туристи переорієнтуються на інші маршрути. Це у свою чергу негативно вплине на ряд суміжних бізнесів.

Таким чином, інерційний сценарій є сценарієм занепаду в довгостроковій перспективі, хоча і з формальними ознаками стабілізації у короткостроковій і стагнації в середньостроковій перспективі.

Класичні приклади такого типу розвитку подій вказують на те, що навіть при незначному зростанні продуктивності праці та розміру інвестицій, це практично не призводить до підвищення ефективності економіки в цілому, видимого росту якості життя громадян та підвищення соціальних стандартів внаслідок наявного «шлейфу» проблем, які накопичились за останні роки.

Загалом, такого типу сценарії не можуть більш-менш достовірно прогнозуватись на довгострокову перспективу. Отже, використання напрацювань даної Стратегії при такому сценарії – мінімальне або дуже обмежене (будуть досягнуті лише кілька цілей).

2. «Мобілізаційний» сценарій: орієнтація на зовнішні ресурси і джерела розвитку

Такий сценарій принципово не відрізняється від попереднього за основними характеристиками. Він також не передбачає кардинальної реорганізації економічних процесів, управлінської економічної культури та «адміністративної машини» і найчастіше використовується в кризовий і післякризовий періоди, коли мобілізуються всі наявні ресурси і максимально інтенсифікуються усі процеси.

Для території Громади можуть бути такі основні зовнішні ресурси: державні та регіональні інвестиції, що приходять у реальний сектор економіки. Кредитні ресурси, що також належать до зовнішніх ресурсів, для Громади, яка знаходиться у переддепресивному стані також не є «рятувальним колом», оскільки вимагають повернення більших обсягів, і до того ж, як правило вимагають застави високоліквідного майна, якого практично немає.

Громада може розраховувати на реалізацію національних та регіональних проектів, наприклад, ремонт дороги Очаків-Миколаїв, будівництво вітрової та сонячної електростанції, розвиток портового господарства тощо. Такі проекти можуть внести значний вклад в розвиток території, але їх реалізація вимагає значних зусиль (у першу чергу від регіонального рівня) для їх фактичної реалізації. Необхідним є задіяння ресурсу міжтериторіального співробітництва з метою мобілізації ресурсів (людських, фінансових та ін.) для реалізації спільних проектів, здатних забезпечити синергетичний ефект на суміжних територіях.

Загалом, «мобілізаційний» сценарій має суттєвий недолік. В антикризовому,

форсованому режимі система, що працює на межі своїх можливостей, нагадує двигун спортивного автомобіля, що «їде дуже швидко, але не дуже довго». Статистичні дані на перших етапах демонструють значно кращі показники зростання у порівнянні з «інерційним» варіантом. Як наслідок, з'являється видимість сталого росту, але через короткий період часу ситуація знову погіршується. Цей варіант передбачає максимальне використання органами місцевого самоврядування всіх можливих факторів: природних та земельних ресурсів, географічного положення, кадрових та фінансових ресурсів тощо. Ще однією особливістю такого сценарію є те, що керівники намагаються у першу чергу якнайшвидше «залатати дірки», не проводячи глибоких системних реформ і, дуже часто це роблять за рахунок не лише «затягування гайок», а залучення дорогих кредитних ресурсів, що у кінцевому результаті призводить до виснаження ресурсів системи (території), після чого починається спад, який іноді буває доволі стрімким. Стандартним способом управління при такому сценарії є створення жорсткої вертикалі, централізація ресурсів та управління, спроби підвищити його ефективність та запровадити «ручний режим» управління фінансовими потоками. Боротьба з недоліками і проблемами системи носить агресивний (циклічний) характер. При цьому всі зусилля короткочасно впливають на наслідки проблем, але не зачіпають їх основ.

«Мобілізаційний» підхід, не підкріплений реалізацією потужних інфраструктурних проектів та залучених інвестицій та інновацій у виробництво, призведе лише до незначних змін і обмеженого росту, цього буде недостатньо для покращення ситуації у довгостроковій перспективі. Хоч інвестиції при цьому сценарії мають більш інтенсивний характер порівняно з «інерційним» варіантом, але інвестиційні потоки переважно спрямовуються в галузі, де можливо отримати результат в коротко- та іноді середньостроковій перспективі, а потужні приватні інфраструктурні проекти практично не реалізуються. Серед інвесторів превалюватиме категорія, що приходить на територію, орієнтується виключно на «захоплення місцевого ринку» та «місцевих ресурсів», а не на «ефективність».

Мобілізаційний підхід, демонструючи певні успіхи, не дозволить повністю уникнути негативних тенденцій у довгостроковій перспективі. Відсутність глибоких змін і реформ не призведе до отримання додаткових фінансових ресурсів в середньостроковій і тим більше довгостроковій перспективі.

При такому варіанті розвитку подій можливе часткове використання напрацьованих даної Стратегії (фрагментарна реалізація більшості завдань стратегічних цілей).

3. «Модернізаційний» сценарій: Динамічне економічне зростання, що згодом дозволить досягти сталого розвитку

Цей сценарій передбачає повну реалізацію всіх проектів стратегії розвитку Громади, вдалий її менеджмент, моніторинг, оновлення проектів при умові реалізації глибинних реформ на державному рівні.

Зростання економіки прогнозується на основі моделі інвестиційно-інноваційного розвитку та принципів партнерства «влади» - «бізнесу» - «громадян» при використанні всіх можливих способів підвищення ефективності всього ресурсного потенціалу території.

У цьому сценарії планується створення можливостей для органічного розкриття потенціалу кожного суб'єкту господарської діяльності, кожного підприємця – інноватора, науковців та талановитої молоді. Інтелектуальний продукт, особливо той, що може бути впроваджений у виробництво і негайно комерціалізований, стає сьогодні визначним фактором конкурентоспроможності, новим джерелом добробуту. Підтримка цього вектора розвитку продемонструє, що тільки «новий продукт» дозволить отримати «нові гроші», залучити ресурс під новий бізнес. Тобто інвестор, прийшовши сюди, не шукатиме нового місця локалізації, коли створений тут продукт пройде свій життєвий цикл. Інтелектуальний ресурс створить на місці новий продукт і тут же його комерціалізує. Отже, у даному варіанті спостерігається не просте залучення інвестицій, а активізація внутрішніх (у першу чергу, людських ресурсів), які стають «магнітом» для високотехнологічних інвестицій.

Тільки випереджаюча модель розвитку може принести справді значні фінансові ресурси (у т.ч. додаткові доходи бюджету), які згодом повинні суттєво змінити інфраструктуру, якість життя і соціальну сферу, сформувати комфортне і безпечне середовище проживання мешканців. Це у свою чергу повинно позитивно вплинути на демографічну ситуацію.

Ця модель розвитку не може бути повністю застосована в умовах корупції та несприятливого бізнес-клімату, тому її реалізація суттєво залежить від реформування економіки і правової системи України у цілому та на рівні Громади, а також від активної роботи над реалізацією та актуалізацією Стратегії органами місцевого самоврядування Громади та Стратегічної ради.

5. УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ СТРАТЕГІЇ

Першим кроком до виконання Стратегії економічного розвитку Громади має бути її розгляд і прийняття сільською радою. Вкрай важливо забезпечити політичну волю до запровадження змін, а також людські та фінансові ресурси, необхідні для виконання всіх заходів і проектів, передбачених оперативними цілями Стратегії.

Після затвердження Стратегії сільською радою вона має бути конкретизована в щорічних програмах соціально-економічного розвитку, цільових і галузевих програмах розвитку Громади. Стратегічною радою були підготовлені рекомендації для виконавчих органів сільської ради з розробки Планів дій, спрямованих на вирішення проблем з кожного напрямку розвитку.

Щодо кожної оперативної цілі (заходу, проекту) фахівцями виконавчих органів ради, а також старостами повинні бути розроблені Проектні заявки, які містять алгоритм виконання кожного проекту Стратегії із зазначенням відповідальних, строків і джерел ресурсів для досягнення цілей.

Щоб забезпечити реалістичність Стратегії, над її розробкою працювало понад 40 лідерів територіальної громади – представників органів місцевого самоврядування (депутатів сільської ради та членів виконавчого комітету сільської ради, керівників управлінь і відділів сільської ради, старости), представників бізнесу та громадськості, освітніх установ Громади. На Стратегічну раду покладено відповідальність за моніторинг впровадження Стратегії соціально-економічного розвитку Громади. Результати впровадження проектів Стратегії необхідно розміщувати на веб-сайті сільської ради. Стратегічна рада проводитиме аналіз якості виконання завдань, дотримання графіку робіт. Стратегічна рада зустрічатиметься щоквартально для оцінки виконання завдань щодо кожної оперативної мети, передбачених Стратегією. Підтримку діяльності Стратегічної ради забезпечує виконавчий комітет сільської ради.

Стратегія є «живим документом» - вона може коригуватися у міру зміни обставин. Тому члени Стратегічної ради, а також всі мешканці Громади, що мають відношення до згаданої роботи, повинні стежити за тим, щоб Стратегічні і оперативні цілі плану залишалися доречними, актуальними і реалізовувалися.

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

У зв'язку з відсутністю узагальнених даних профіль Громади сформований в розрізі колишніх територіальних громад, що об'єдналися в межах Куцурубської сільської громади. У процесі реалізації стратегії та за наслідками надходження від Очаківського районного управління статистики та виконавчих органів Куцурубської сільської ради відповідних даних Паспорт Громади буде відкоригований.

Природно-географічний потенціал.

Куцурубська сільська об'єднана громада розташована у південній частині Миколаївської області на узбережжі Чорного моря. Територія Громади займає 682 кв.км., що становить 45 % від загальної території Очаківського району. Рельєф Громади переважно рівний з незначними перепадами.

Куцурубська сільська об'єднана громада – це переважно сільськогосподарська територія. Тут сформувались чорноземи південні, _е облаштова і темно – каштанові, залишково слабосолюнтовані ґрунти. Товщина профілю чорноземів складає 60 см, вміст гумусу в орному шарі від 1 до 4%. Родючість орних земель господарства складає 63 бали.

Клімат помірно – континентальний, сухий. Відчувається суттєвий дефіцит місцевих ресурсів питної води.

Згідно з агрокліматичним районуванням територію Громади віднесено до третього (південного) агрокліматичного району, який характеризується жарким, посушливим літом та помірно холодною малосніжною зимою з частими відлигами. Середньорічна температура повітря +12 °С. Пересічна температура повітря січня -1,1°С морозу, липня – 26,5 °С тепла. Абсолютний максимум +40°С, абсолютний мінімум -28°С. Тривалість без морозного періоду 170-235 днів.

Ресурсно – сировинний потенціал.

Водні ресурси: Дніпро-Бузький лиман, вихід в Чорне море. Море та мілкі і літом досить теплі, багаті на водорості, які містять йод, бром, інші мікроелементи, які мають велике значення для життєдіяльності організму людини. На дні їх лежать поклади мулових грязей, які можуть і повинні використовуватись в лікувальних цілях.

Лісові масиви та інші облаштовані площі – 13,9 кв.км.

Корисні копалини представлені, головним чином нерудними родовищами – піском, глиною, бутовим каменем (вапняк).

Населення Громади.

Зведена характеристика населення

№ п/п	Колишні сільські ради	Усього населення	Працездатне населення						Непрацездатне населення					
			Чол.		Жін.		Разом		Чол.		Жін.		Разом	
			ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%
1.	Куцурубська с/р	2031	503	24,8	538	26,5	1041	51,3	488	24,0	502	24,7	990	48,7
2.	Іванівська с/р	1403	356	25,4	392	27,9	748	53,3	335	23,9	320	22,8	655	46,7
3.	Дмитрівська с/р	1011	220	21,8	250	24,7	470	46,5	280	28,0	261	25,8	541	53,5
4.	Солончаківська с/р	827	223	27,0	212	25,6	435	52,6	191	23,1	201	24,3	392	47,4
5.	Парутинська с/р	2289	600	26,2	634	27,7	1234	53,9	525	22,9	530	23,2	1055	46,1
6.	Острівська с/р	807	220	27,3	248	30,7	468	58,0	161	20,0	178	22,1	339	42,0
	Усього	8328	2122	24,8	2274	27,8	4396	52,6	1980	22,3	1992	25,0	3972	47,3

Характеристика працездатного населення*

№ п/п	Колишні сільські ради	Усього працездатно го населення	Зайняті						Безробітні					
			Чол.		Жін.		Разом		Чол.		Жін.		Разом	
			ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%	ч.	%
1.	Куцурубська с/р	1041	426	40,9	384	36,9	810	77,8	85	8,2	146	14,0	231	22,2
2.	Іванівська с/р	748	239	32,0	262	35,0	501	67,0	134	17,9	113	15,1	247	33,0
3.	Дмитрівська с/р	470	164	34,9	122	26,0	286	60,9	102	21,7	82	17,4	184	39,1
4.	Солончаківська с/р	435	191	43,9	180	41,4	371	85,3	27	6,2	37	8,5	64	14,7
5.	Парутинська с/р	1234	564	45,7	549	44,5	1113	90,2	42	3,4	79	6,4	121	9,8
6.	Острівська с/р	468	155	33,1	207	44,2	362	77,4	77	16,5	29	6,2	106	22,6
	Усього	4396	1739	38,3	1704	38,9	3443	77,3	467	10,9	486	11,9	953	22,7

На території Куцурубської громади знаходиться Національний історико – археологічний заповідник НАН України “Ольвія”.

Місто – держава Ольвія – найбільший центр античної цивілізації у Північному Причорномор’ї. Засновано Ольвію на початку VI до н.е. вихідцями з давньогрецького міста Мілета. Місту належали землі по обидва береги Бузького лиману (інша назва Борисфен) з багатьма сільськими поселеннями. Власне Ольвія розташувалась на двох річкових терасах (Верхнє і Нижнє міста) і в період розквіту (V-III . до н.е.) займала площу близько 50 гектарів. Місто оточувала оборонна кам’яна стіна, у південній частині було додаткове укріплення – цитадель. У центрі Верхнього міста знаходились: агора (торгівельна площа) та теменос (священа ділянка з храмами та вівтарями). У Нижньому місті розташовувались ремісничі квартали і порт. У місті були розвинені металоробні, керамічні, ювелірні, та інші ремесла, карбувалися золоті, срібні, мідні монети. Ольвія проводила самостійну зовнішню політику.

У другій половині III – II. до н.е. Ольвія переживала глибоку кризу, що була пов’язана із загальною кризою полісної системи та з активізацією ворожості оточуючих племен. Ольвія не пережила свою епоху. Протягом майже півтори тисячі років забуте місто поступово руйнувалось і часом, і людьми: те, що лишилось, було розібране турками для будівництва розташованої неподалік від Очакова фортеці, а потім місцевими мешканцями (з ольвійського каменю побудоване с. Парутине)

Руїни Ольвії відкрили наприкінці XVIII століття. Систематичної археологічної дослідження проводяться з 1901 року. Матеріали з розкопок Ольвії зберігаються в Ермітажі, багатьох музеях України, Західної Європи і Америки. 31 травня 1924 року територія давнього міста та некрополь оголошені історико – археологічним заповідником. Указом Президента України від 17.01.2002 року заповіднику присвоєно статус національного.

Сьогодні на території заповідника знаходиться музей, тут можна побачити розкопані залишки вулиць, склепів, культових споруд, водогону та інші будівлі свідцтва життєдіяльності давнього міста.

У складі Національного історико – археологічного заповідника НАН України “Ольвія” знаходиться острів Березань.

Розповідають, що саме острів Березань і є тим самим прототипом пушкінського Буяна. Цей острів мав багато назв: Святої Елеферії, Борисфен, Бюрюк – Юзень – Ада, Бюрю – Узень – Озим, Бар безе, Білобережань, Дольський буян. В давнину Березнь був з’єднаний з материком вузькою смужкою землі, частина якої існує і сьогодні – це Лагерна коса. Тут проводяться розкопки давньогрецьких та давньославянських поселень, і кожен сезон приносить нові знахідки.

Під час облоги Очакова у 1788 р. острів Березань став турецькою базою, яку було взято штурмом 7 листопада загоном чорноморських козаків веслової флотилії.

У березні 1906 р. на о. Березень були розстріляні учасники Севастопольського революційного повстання 1905 р. – лейтенант П.П. Шмідт та його соратники. На місці страти в серпні 1968 р. було відкрито пам'ятник, споруджений за проектом архітекторів Н.Галкіної та В. Очаківського. Пам'ятник складається з трьох залізобетонних трикутників 16 – метрової висоти, розташованих таким чином, що будь з якого місця він має вигляд єдиного гордовитого величного вітрильника.

Острів Березань не тільки пам'ятка історії, це ще й заповідний куточок природи, який має велике науково – пізнавальне значення. На півострові мешкають виключно рідкісні види змій та ящірок, які зустрічаються лише в цих південних місцях. Кожного літа Березань відвідують близько 40 тисяч відпочиваючих.

У безпосередній близькості до Куцурубської громади розташований регіональний ландшафтний парк “Кінбурнська коса”. Він займає західну частину Кінбурського півострова, що омивається з півночі Дніпровським лиманом, із заходу – Чорним морем, з півдня – Ягорлицькою затокою. Загальна довжина берегової лінії 71 км. —Наша Кинбурнска коса открыла первы чудеса!... В словах цієї солдатської пісні(складеної у жовтні 1787 року) є велика істина: тут можна побачити мозаїку пісчаних степів, лісових гаїв, різноманітних штучно створених соснових насаджень, близько 60 видів тварин (занесених до Червоної Книги України), різноманітний світ птахів, рідкісних видів рослин.

Оздоровча зона зосереджена в основному на західному морському узбережжі. Для туристів у заповіднику існує відповідна мережа стежок, є чудові можливості для організації екологічних таборів, проведення польової практики студентів геологічних, історичних та інших факультетів.

У безпосередній близькості до Куцурубської громади розташований Острів Первомайський.

Унікальний насипний рукотворний острів споруджено у 1874-1880 роках ХІХ століття для захисту Миколаєва і Херсона. Будувався під керівництвом інженера-фортифікатора Е.І.Тотлебена. Офіційна назва – острів Миколаївської приморської батареї на Кінбурнському рейді в Дніпро-Бузькому лимані. З 1 травня 1920 року назву змінено на острів Первомайський.

Острів має цілу низку підземних казематів. На поверхні знаходяться артилерійські майданчики, з яких у минулому вівся артилерійський обстріл ворожих кораблів, щоб не дати їм зайти в лиман. Зброя для стрільби піднімалася за допомогою спеціальних механізмів з глибоких казематів, а після опускалася вниз і практично була недоступною для супротивника.

На цьому острові від 5 лютого 1906 року і до суду тримали лейтенанта П.П.Шмідта та інших керівників Севастопольського революційного повстання моряків у жовтні 1905 року.

У період фашистської окупації острів Первомайський входив до складу Очаківського укріпленого району. Крім острова, до цього району входили місто Очаків з узбережжям, острів Березань, Кінбурнська і Тендрівська коси. Очаківський район довше, ніж Одеса, мужньо тримав оборону.

Куцурубська громада межує с м. Очаків, у якому розташовані військово-історичний музей імені В. Суворова – філія обласного краєзнавчого музею; музей мариністичного живопису імені художника Р. Г. Судковського (філія Миколаївської художньої галереї); пам'ятник Георгіївському кавалеру І. П. Горичу.

На території Куцурубської громади знаходиться Порт-Очаків.

Порт Очаків знаходиться на правому березі Дніпровського лиману в промисловій зоні м. Очаків. Був створений у січні 1997 року для функціонування інфраструктури водного транспорту та транспортного оброблення вантажів, підпадає під дію Кодексу торговельного мореплавства України, міжнародних конвенцій та угод, які регулюють всі питання торговельного мореплавства, і до яких приєдналася Україна. Розпорядженням КМУ № 38-р від 15 січня 1999 року порт був відкритий для заходження невійськових іноземних суден і пункт пропуску через державний кордон для міжнародного морського та поромного сполучення на причалах, які експлуатуються товариством з обмеженою відповідальністю «Порт Очаків».

ТОВ «Порт Очаків» сьогодні – це функціонує порт, відкритий для міжнародного морського, вантажного, пасажирського та поромного сполучення, Член Європейської Федерації Внутрішніх Портів, має права оренди земель для розширення виробничих потужностей на 49 років, площею 60 га і власної, площею 5 га, що прилягають до акваторії, з пунктом митного контролю на території.

Має:

- Права на використання акваторії (12 га) і підхідного каналу (2,7 милі)
- Наявність всіх необхідних комунікацій (газ, вода, ВЛ-10КВ Ф-010 ТП-10/04)
- Виробничі потужності – 500 000 тон генеральних і _е облашто вантажів
- Складські площі тимчасового зберігання (закриті) – 5 132 м²
- Складські площі (відкриті) – 10 га

Перевантажувальний комплекс ТОВ «Порт Очаків» має п'ять причалів протяжністю 798 м з глибинами до 6,2 м. В даний час реалізується інвестиційний проект з модернізації комплексу, який передбачає поглиблення дна біля причалу №3 до 7,35 м і модернізацію інженерних комунікацій.

Введено (1 черга) в експлуатацію в 2013 році комплекс по перевантаженню та зберіганню зернових культур «Ю-ПОРТ Очаків». Відвантаження зерна на морські судна об'ємом до 500 000 тон на рік. Об'єкт введено (1 черга) в експлуатацію 12.12.2013 року. Введено в 2013 році склад напільного зберігання вантажів, місткістю 9500 тон для прийому з автомобільного транспорту насіння зернових культур, біг-бегів, слім-бегів, сипучих вантажів, їх зберігання та відвантаження з проектною потужністю 28500 тон.

Розташування перевантажувального комплексу, наявність значних резервів прилеглих до нього земель, технічні можливості створення надійних наземних (залізничних, автомобільних) транспортних зв'язків на додаток до природного внутрішнього водного шляху – р.Дніпро, в гирлі якої розташований комплекс. Сприятливі природні умови для спорудження тут глибоководних причалів і підходів до них, наявність резервів робочої сили – все це є передумовами для створення на базі ТОВ «Порт Очаків» нового глибоководного гирлового порту при збереженні існуючого малого перевантажувального терміналу як бази для будівництва порту і відстою службово-допоміжного і портового флоту.

Акваторія портового пункту Очаків, виділена в користування Державного підприємства» Миколаївський морський торговельний порт « постановою Кабінету Міністрів України №934 від 22 жовтня 2008 року.

Рішенням №16 Очаківської районної ради від 28 березня 2008 року «Про розвиток транспорту та транспортної інфраструктури в Очаківському районі на період 2008-2015 рр. Рекомендовано райдержадміністрації провести узгодження генерального плану розвитку ТОВ «Порт Очаків», згідно Концепції створення глибоководного гирлового порту в Дніпровському лимані на базі ТОВ «Порт Очаків». Схема інфраструктури об'єкту затверджена рішенням Миколаївської обласної ради від 21 листопада 2008 року №21.

Створення глибоководного гирлового порту в Дніпровському лимані на базі ТОВ «Порт Очаків» здійснюється виключно за умовами містобудівного обґрунтування, затвердженого рішенням районної ради від 19 червня 2009 року №5 та підтримане публічними слуханнями.

На сьогоднішній момент порт вже залучив приватні інвестиції у розвиток терміналів з перевалки вантажів. Це підтверджує, що наявність в умовах кризи, порт Очаків є привабливим для інвестицій.

Реалізуються інвестиційні проекти, що дадуть можливість залучити 1,8 млн.тон додаткового вантажопотоку на наступні 2-3 роки.

Друга фаза розвитку порту передбачає зріст вантажообігу до 59 млн.тон до 2019 року.

Плани розвитку.

Будівництво підстанції 35/10 кВ «Портовська» електричного забезпечення ТОВ «Порт Очаків» згідно ТУ «Миколаївобленерго» для обслуговування режимної території та порту в єдиному комплексі з встановленням силових трансформаторів ТМН – 6000/35-41 – 2шт. та прокладка кабельних ліній 35 кВ від ПС 154/35/10 кВ «Очаківська» до ПС 35/10 кВ «Портовська» для збільшення загальної потужності ТОВ «Порт Очаків».

Будівництво терміналу по зберіганню та перевантаженню рослинних олій на території ТОВ «Порт Очаків» на 6 резервуарів по 35-5тис. тон. Виконані інженерно-геологічні та інженерно-геодезичні вишукувальні роботи, узгоджуються технічні умови для проектування першої черги будівництва трьох резервуарів на 10 тис. тон. Ввід в експлуатацію в 2014 році.

Проект будівництва перевантажувального комплексу та подальшого перевантаження нафтопродуктів місткістю банкового господарства 20 тис. м3 з річним вантажообігом 400 тис. тонн.

Пріоритетний проект на будівництво перевантажувального комплексу генеральних вантажів (контейнерів) на причалі №4 вантажообігом 50 000 тон контейнерів в рік (ТЕО, проект) та зернового терміналу на глибину біля причалу 9, 00м.

У безпосередній близькості від причалу № 3 планується будівництво причалу № 1 відповідно до «Концепції створення глибоководного гирлового порту на базі ТОВ «Порт Очаків» з глибиною 15 м.

У виконання доручення Км України від 23.06.2011р. № 1637/6/1-11 про будівництво глибоководного гирлового порту в Дніпровському лимані наказом Мінекономрозвитку від 20.07.2011р. №602 була створена міжвідомча робоча _е обл по питанням організаційної, фінансової і юридичної схеми реалізації проекту.

На виконання рішення міжвідомчої групи, а також враховуючи Закон України «Про морські порти України» і затвердження 05.07.2012р. Стратегії розвитку морських портів України ТОВ « Порт Очаків» розроблено і адаптовано до нового законодавства «Техніко-економічне обґрунтування будівництва глибоководного гирлового порту в Дніпровському лимані на базі ТОВ «Порт Очаків» і № 236 від 03.09.2012рр. надано на розгляд Міністерству інфраструктури України і Міністерству економічного розвитку та торгівлі України.

А. Профіль Куцурубської сільської громади станом на 1 грудня 2016 року Територія і населення

Площа, км²	Населення
22 945, 0127 га	3855

Історія формування Куцурубської сільської територіальної громади

Куцурубська сільська територіальна громада була сформована у жовтні 2015 р. в результаті об'єднання Іванівської (села Іванівка та Яселки) і Куцурубської сільських громад із центром у селі Куцуруб. У грудні 2015 р. Куцурубська сільська територіальна громада набула повного юридичного статусу за наслідками реєстрації статуту громади.

За даними академічних досліджень с. Куцуруб засновано в 1756 році кріпаками. За найбільш поширеною версією походження назви села словом «куцюруб» називали «зігнутий, спотворений палець», що відповідає розташуванню села вдовж узбережжя. Історично село _е облаштов на дві частини – східна частина Камша, західна – Хутори.

За твердженням істориків село Іванівка було засноване в 1795 році козаками Війська Чорноморського, а також селянами-кріпаками.

Назва села Яселка походить від «ясел», місця годівлі для волів. Раніше даний населений пункт називався миколаївкою, від імені власника земельного маєтку.

Об'єднання громадян

Громадська організація «Калейдоскоп добра»

Земельні ресурси

Загальна площа 22 495,01 га., з яких:

- рілля – 6074,16 га;
- багаторічні насадження – 1400,84 га;
- пасовища – 203,16 га ;
- забудовані землі – 527,46 га;
- неугіддя , _е облашто площі, відкриті землі – 550,81 га;
- води – 14188,58 га.

Населення і трудові ресурси

Чисельність мешканців, осіб

Території	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Населений пункт 1 Іванівка	1238	1243	1249	1325	1300	1300
Населений пункт 2 Яселка	298	296	294	284	270	270
Населений пункт 3 Куцуруб ...	2165	2165	2169	2180	2188	2285
Всього	3701	3701	3712	3789	3758	3855

Природний та міграційний рух населення, осіб (по всіх населених пунктах)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Народжені	36	40	28	34	44	32
Померлі	57	55	46	59	63	58
Природний приріст						
Прибулі	27	41	41	42	72	60
Вибулі	35	46	30	32	53	50
Сальдо міграції						
Загальне збільшення (зменшення)						

Розподіл населення за віком, осіб (по всіх населених пунктах)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Населення у віці:						
молодшому за працездатний	-	-	-	-	-	-
Працездатному	2081	2135	2173	2146	1816	2039
старшому за працездатний	970	919	930	980	993	961
Діти дошкільного віку	208	209	214	192	195	204
Діти шкільного віку	433	372	386	395	404	417

Розподіл населення за віком (по всіх населених пунктах)

Показники	Населений пункт 1	Населений пункт 2	Населений пункт 3	Всього
Населення у віці:	Яселка	Іванівка	Куцуруб	
молодшому за працездатний	63	171	20	254
Працездатному	232	530	1257	2019
старшому за працездатний	73	306	582	961
Діти дошкільного віку	10	55	139	204
Діти шкільного віку	29	101	287	417

Зайнятість за видами діяльності (по всіх населених пунктах)

Галузі та види діяльності	2015
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	530
Промисловість	129
Будівництво	56
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	111
Готелі та ресторани	33
Транспорт і зв'язок	36
Фінансова діяльність	15
Операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам	7
Державне управління	42
Освіта	102
Охорона здоров'я та соціальна допомога	59
Колективні, громадські та особисті послуги	-
Інші види діяльності	254

Економіка громади

Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності (по всіх населених пунктах)

А. Юридичні особи

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Усі суб'єкти ЄДРПОУ:	19		19	19	19	21
з них СПД – юридичні особи *	9		9	9	9	10
з них малі підприємства						
Громада	10		10	10	10	11

* Усі суб'єкти ЄДРПОУ мінус державні та комунальні організації (установи, заклади), асоціації, корпорації, консорціуми, концерни та інші об'єднання юридичних осіб, філії (інші відокремлені підрозділи), представництва, товарні біржі, кредитні спілки, споживчі товариства, політичні партії, громадські організації, релігійні організації, профспілки та об'єднання профспілок, благодійні організації, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків

Б. Фізичні особи-підприємці

Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності (сумарно по всіх населених пунктах, що увійшли до складу ОТГ)

Регіон	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Громада	66	65	66	66	67	69

Великі суб'єкти господарської діяльності:

ТОВ «Порт Очаків»

ТОВ «Порт Очаків» призначений для обробки вантажних і вантажопасажирських суден, організації поромного повідомлення з перевезення колісної техніки та великовантажних автомобілів. Відстань порту від Очакова до Одеси – 130 км., до найближчої _е облаштов станції (м. Миколаїв) – 75 км. Акваторія термінального комплексу Очаків площею 12,2 га захищена хвилезахисними спорудами загальною довжиною 820 метрів. Судна, що прибувають в термінальний комплекс Очаків, проходять до термінального комплексу каналом (довжина 2,7 милі, ширина 110м.). Причальна набережна гравітаційного типу складається зі збірних _е облаштован блоків. Загальна довжина причальної лінії – 726 м. Причали для генеральних вантажів № 1, № 2, загальною довжиною – 338 м, причал для навалочних вантажів № 3 довжиною 110 м дозволяють приймати судна з прохідної осадкою 4,5 метра. Причал № 4 для стоянки яхт – 158 м, глибина причалу 3,5 м. Причал № 5 для стоянки ліхтерів – 120 м., глибина причалу – 4 м. Термінальний комплекс має складські приміщення – 3,28 тис. м². Територія вантажних причалів ТОВ «Порт Очаків» становить 8 га. Площа тимчасового зберігання вантажів в штабелях рівна 30 000 м². Термінальний комплекс має в своєму розпорядженні автомобільні ваги в/п що рівняється 40 тонн, довжиною 12 м. і в/п 80 тонн, довжиною 24 м. Для обробки вантажів застосовуються грейферні самохідні крани в/п 12, 16 тонн з вильотом стріли 10-20 метрів.

З січня 1999 року розпорядженням Кабінету Міністрів України термінальний комплекс відкритий для заходу невійськових іноземних судів, спортивних і прогулянкових яхт. У порту цілодобово діють такі види контролю: прикордонний, митний, екологічний, санітарний, _е облаштованіс, при необхідності ветеринарний.

ТОВ «Порт Очаків» розроблений інвестиційний проект спрямований на модернізацію порту через будівництво контейнерного терміналу, створення промислового парку та розширення потужностей зберігання агрокультур. Обсяг інвестицій, необхідних для реалізації даного проекту, оцінюється в \$762 млн., у тому числі на створення зернового терміналу - \$198 млн, на модернізацію причального господарства і флоту - \$33 млн і \$55 млн відповідно, на проведення днопоглиблювальних робіт \$343 млн, на будівництво під'їзних залізничних колій - \$133 млн.

ТОВ «Агрофірма Лиманський» - 2431,89 га. Дохід – 41,20 - _е о. _е о. Всього зарнових – 1,10 тис.га; пшениця – 0,10 тис.га; соняшник – 0,60 тис.га; виноград – 8,30 тис.га; ВРХ- 0,10 тис.гол; ВРХ молочного стада – 0,20 тис.гол.; молоко – 0,90 тис.т. Є попит на виноград сортів Аліготе та Шардоне, які є сировиною для виробництва вин.

Основні засоби представлені адмінбудинком, машдвори-2, сільгосптехніка, склади, тваринницький комплекс та інше.

СВК «Лиманський» - 603,34 га.

ТОВ «Сонячний» - 2637,36 га.

Фінансові показники громади

Бюджет за 2015р. – 2 млн. 300 т.грн.

Бюджет громади на 2016 рік – 11 млн. 708 тис. , у тому числі:

освітня субвенція 4 млн. 807 тис. _е о.;

медична субвенція 2 млн. 45 тис.грн.,

податок на доходи фізичних осіб 3 млн. 657 тис. _е о.,

місцеві податки 1 млн. 50 тис. _е о.,

єдиний податок 460 тис. 500 грн. та інші.

Доходи бюджету, грн.

Показники	2012 (сумарно)	2013 (сумарно)	2014 (сумарно)	2015 (сумарно)	2016 (прогноз)
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб	900 249	1 095 976	1 383 047	2 743 563	3 526 300
Єдиний податок(крім с/г виробників)	253 484	265 771	242 693	228 606	205 500
Єдиний податок від с/г виробників	42 464	35 521	35151	255 834	255 000
Доходи від відчуження нерухомості та землі	-	-	-	-	-
Податок на прибуток підприємств комунальної власності	2189	1411	800	70	-
Плата за землю	461 415	515 404	491219	587061	455 100
Податок на нерухомість	-	-	1211	90 151	85 000
Акцизний збір	-	-	-	23 674	15 100
Інші місцеві податки та збори	11 042	9320	10406	50 000	50 000
Податкові надходження разом	1 671 383	1 923 401	2 164 527	3 978 959	4 592 000
Дохід від оренди комунального майна	-	4200	4185	4 130	3 700
інше	16 585	24 495	5976	110 568	7 011 000

Інфраструктура торгівлі та послуг

Комунальні підприємства

Назва	Кількість працюючих
КСКП «Гілея»	4

Торгівля

Магазини в т.ч.	24
Продуктові	12
Промислові	8
інші	4
приватні	24
ринки	-
Перукарські послуги	3
Кафетерії	2

Житлово-комунальна інфраструктура

Стан житлового фонду громади

Показники	2013	2014	2015
Заселені будинки разом	1354	1354	1354
у тому числі:- індивідуальні будинки	1350	1350	1350
Житловий фонд, _е. м загальної площі	83910	83910	83910
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	80%	80%	80%
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	70%	70%	70%
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації			
% помешкань, підключених до центрального опалення			

Забезпеченість житлом (по всіх населених пунктах)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Загальна площа житла м ²	83910	83910	83910	83910	83910	83910
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по громаді	22,67	22,67	-	22,14	22,33	21,77

Водопостачання та водовідведення

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Протяжність мереж водопостачання, км	29	29	29	29	29	29

Соціальна інфраструктура**Освітня мережа**

Дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Кількість дошкільних закладів, одиниць	2	2	2	2	2	2
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	142	141	135	139	140	143
Завантаженість дошкільних закладів	100	100	100	100	100	100
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	2	2	2	2	2	2
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	358	359	356	355	358	369
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	40	41	41	42	42	42

Перелік та опис дошкільних та шкільних закладів

	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна потужність	Наповнюваність
	Куцурубський ДНЗ «Зірочка»	1982	85	117,6
	Іванівський ДНЗ «Ромашка»	1982	85	50%
	Куцурубська ЗОШ	1993	450	56%
	Іванівська ЗОШ	1970	300	39%

2 музичні школи

2 школи естетичного виховання

Мережа закладів охорони здоров'я

Куцурубська сільська лікарська амбулаторія (СЛА)

Іванівська СЛА

Ясельський фельдшерський пункт

Заклади культури

Куцурубський сільський клуб

Іванівський сільський клуб

Куцурубська сільська бібліотека

Іванівська сільська бібліотека

Культові споруди

Свято-Троїцька церква (с. Куцуруб)

Історичні місця та природні об'єкти

Пам'ятник-поховання захисникам Очаківського укріп-району берегової оборони (с. Куцуруб). Монумент загиблим під час Великої Вітчизняної війни (с. Яселки). На Куцурубському кладовищі знаходяться поховання із унікальними для Українського Півдня кам'яними хрестами 18-19 ст. («круглий», «сонячний», «якірний», «візантійської» форми). Старий поміщицький будинок (с. Іванівка).

Б. Профіль Дмитрівської сільської громади станом на 1 грудня 2016 року

Територія і населення

Регіон	Площа, км ²	Населення
Громада	10554,971 га	1190

- Інформація про об'єднання громадян, органи самоорганізації населення і засоби масової інформації
- Історична довідка
- Земельні та природні ресурси

Дмитрівська сільська рада має 10554,971 га., з них:

- рілля – 1833,08 га;
- багаторічні насадження – 629,50 га;
- пасовища – 251, 38 га ;
- забудовані землі – 165,3576 га;
- неугіддя , _е облашто площі, відкриті землі – 202,0855 га;
- води – 7473,56 га.

Виробники:

- ФГ «КВАТ» - 534,41 га;
- ТОВ «Таляр» - 151,64 га
- ФГ «Ярослава»- 20 га
- ТОВ «Дніпро» - 432,6 га;
- ФГ «Темп»- 5,4 га
- ФР «Нива»- 2,7 га
- ФГ «Південь Агросвіт- Очаків» - 381,77- га.
- Одноосібники – 408,26 га

Населення і трудові ресурси

Чисельність мешканців, осіб

території	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Дмитрівка	1224	1218	1196	1171	1150	1123	1074

Природний та міграційний рух населення, осіб

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Народжені	8	11	14	5	12	14	5
Померлі	22	11	14	12	11	14	7
Природний приріст							
Прибулі	21	25	32	37	37	69	15
Вибулі	1	3	7	9	11	20	26
Сальдо міграції							
Загальне збільшення (зменшення)	+6	+22	+25	+21	+27	+49	-2

Розподіл населення за віком, осіб

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Населення у віці:							
молодшому за працездатний							
Працездатному	508	500	501	502	500	506	508
старшому за працездатний	399	399	395	400	397	400	405
Діти дошкільного віку							55
Діти шкільного віку							107

Зайнятість за видами діяльності

Галузі та види діяльності	2015	2016
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство		
Промисловість		
Будівництво		
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	11	12
Готелі та ресторани		
Транспорт і зв'язок		
Фінансова діяльність		
Операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам		
Державне управління		
Освіта		
Охорона здоров'я та соціальна допомога		
Колективні, громадські та особисті послуги		
Інші види діяльності		

В. Профіль Парутинської сільської громади станом на 1 грудня 2016 року**Коротка характеристика громади**

Територія і населення

Регіон	Площа, км ²	Населення
	14 718,78 га	2050

Історична довідка

Парутине засноване в 1789 році членами релігійної секти пилипонів, що втекли з Дону в 1708 році після поразки повстання Кіндрата Булавіна. В 1792 році, після закінчення російсько-турецької війни 1787-1791 рр., понад 12 тис. десятин землі на правому березі Бузького лиману, куди входило і поселення на місці Парутине. Безбородько заселив поселення кріпаками з Чернігівщини та інших місцевостей України. Село перейменували на **Ільїнське**. Однак збереглася і його попередня назва – Парутино. Назва села Парутине була повернена в 1917 році. За часів СРСР в селі був колгосп імені Леніна, а в 1969 році на його базі заснували винрадгосп «Ольвія», який спеціалізувався на вирощуванні винограду та виробництві вина

Земельні та природні ресурси

Земельні ресурси і територія громади

Парутинська сільська рада має загальної площі **14718,78** га., з яких:

- рілля – 3769,33 га;
- багаторічні насадження – 1253,68 га;
- пасовища – 222,70 га ;
- забудовані землі – 134,11 га;
- неугіддя, _е облашто площі, відкриті землі – 1298,58 га;
- води – 8040,38 га.

Виробники:

1. 4112,00 га – ТОВ «Очаківський райагрохім»
2. 9,5880 га – ТОВ «Вин Агро»

Серед усіх категорій земель сільської ради найважливіше економічне значення мають землі сільськогосподарського призначення та багаторічні насадження (виноградники).

Містобудівні документи

Генеральні плани сіл, що входять до складу Парутинської сільської ради с. Парутине – 1981 року «Укрземпроект»; с.Прибузьке та с.Катваліне – 1975 р. «Гіпроград Миколаїв»,

3. Населення і трудові ресурси

Чисельність населення і демографічна ситуація

Чисельність мешканців, осіб

Території	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Населений пункт 1 <i>Парутине</i>	1846	1832	1844	1783	1759	1754	1776
Населений пункт 2 <i>Каталіне</i>	114	114	115	114	115	114	114
Населений пункт 3 <i>Прибузьке</i>	160	162	165	162	162	160	160
Всього	2120	2108	2124	2059	2036	2028	2050

Природний та міграційний рух населення, осіб

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Народжені	21	33	19	25	25	20	13
Померлі	42	44	31	30	33	41	32
Природний приріст							
Прибулі	31	27	12	20	34	9	25
Вибулі	30	19	38	25	17	15	32
Сальдо міграції							
Загальне збільшення (зменшення)							

Розподіл населення за віком, осіб (сумарно по всіх населених пунктах, що увійшли до складу ОТГ)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Населення у віці:							
молодшому за працездатний	362	354	360	358	351	317	356
Працездатному	1256	1253	1250	1194	1168	1152	1164
старшому за працездатний	502	501	513	507	517	559	506
Діти дошкільного віку	172	155	168	162	149	114	172
Діти шкільного віку	261	250	249	240	236	251	208

Населення у працездатному віці (основний контингент трудових ресурсів) становить 2/3 від загальної кількості населення. В цілому населення у _е облаштованість__ віці переважає населення молодше від працездатного віку. Загалом, громада забезпечена трудовими ресурсами. Рівень освіченості трудових ресурсів громади є достатнім для забезпечення її розвитку в цілому та задоволення попиту місцевого господарства та соціальної сфери.

Розподіл населення за віком

Показники	Населений пункт 1	Населений пункт 2	Населений пункт 3	Всього
Населення у віці:	Парутине	Прибузьке	Каталіне	
молодшому за працездатний	304	18	34	356
Працездатному	1021	91	52	1164
старшому за працездатний	435	33	38	506
Діти дошкільного віку	150	11	11	172
Діти шкільного віку	170	25	13	208

Зайнятість за видами діяльності

Галузі та види діяльності	2015	2016
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	231	228
Промисловість	85	72
Будівництво	-	-
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	39	54
Готелі та ресторани	-	-
Транспорт і зв'язок, поштова діяльність	13	13
Фінансова діяльність	-	=
Операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам	-	-
Державне управління	4	4
Освіта	52	50
Охорона здоров'я та соціальна допомога	23	18
Колективні, громадські та особисті послуги	-	-
Інші види діяльності мистецтво, розваги, відпочинок	24	24

**Економіка громади
Фінансовий стан та бюджет громади**

Бюджет громади

Всього власних надходжень на 2016 р. – 1 млн. 841,3 тис.

В.т.

- податок на землю та орендна плата – 383,6 т.грн.
- податок на транспорт –
- єдиний податок = 822,7 т..грн.
- ліцензія –
- за користування надрами –
- податок на нерухоме майно – 199,7 .грн.
- інші – 40.2 т.грн.
- Прибутковий податок 65% за 2016 рік
- послуги – 395,1 т.грн.

Бюджет сільської ради на 2016 рік складає 1 млн. 867,1 тис.грн.

- податок на доходи фізичних осіб –
- місцеві податки – 608,2 т.грн.;
- єдиний податок та інші – 822,7 грн.;
- Загалом бюджет у 2016 з 2015 роком він збільшився на 600,7 тис.грн.

Видатки на 2016 рік:

- вилучення в державний бюджет –
- освіта – медицина-
- дошкільна освіта – 962,9 т.грн.;
- культура – 41,6 тис.грн.;
- утримання апарату – 431,1 т.грн.

Бюджет громади

Доходи бюджету, _е о.

Показники	2012 (сумарно)	2013 (сумарно)	2014 (сумарно)	2015 (сумарно)	2016 (прогноз)
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб		381,5	344,1	-	-
Єдиний податок(крім с/г виробників)		66,8	86,0	208,7	299,6
Єдиний податок від с/г виробників		29,0	29,9	248,7	523,1
Доходи від відчуження нерухомості та землі		-	-	-	-
Податок на прибуток підприємств комунальної власності		-	-	-	-
Плата за землю		29,1	38,3	106,8	144,5
Податок на нерухомість		-	-	62,3	199,7
Акцизний збір		-	-	18,7	25,8
Інші місцеві податки та збори		208,1	181,9	205,7	256,4
Податкові надходження разом		714,5	680,2	853,4	1454,1
Дохід від оренди комунального майна		-	-	2,5	2,6
Інше (послуги)		-	-	-	395,1

Доходи бюджету на одного мешканця

Регіони	Податок на доходи фізичних осіб	Єдиний податок	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Громада ¹	-	457,4	256,4	106,8	853,4	2,6

Найбільші платники податків у громаді

	назва	Сплачено ПДФО	Акциз	Плата за землю/ Орендна плата	Податок на нерухомість
1	ТОВ «Вин Агро»	-	-	55,1	-
2	ТОВ «Очаківський райагрохім»			152,6	55,6
3	ТОВ «Південно-укр.ВЕС»			35,1	
4	ТОВ «Властелін»	-	6,4	-	-

Інфраструктура торгівлі та послуг

Комунальні підприємства - Не має

Торгівля

Магазини в т.ч.	22
Продуктові	4
Промислові, в т.ч. _е облашт, похорон.	3
Інші (змішані 6 продуктово/промислові)	7
приватні	22
ринки	1 (6 кіосків) 25 місць
перукарські послуги	1
кафетерії	1
аптеки	3
шиномонтаж	1

Туристична інфраструктура

Загальна площа рекреаційної зони на Волошській косі складає 27,7 га. При цьому 4 риболовно- спортивної бази займають земельну ділянку площею 6,42 га , дитячий оздоровчий табір «Зоря» займає 6,5 га землі .

В постійне користування надані землі під оздоровчим табором та риболовно-спортивною базою заводу _е . 61 комунара .

На Волошській косі знаходиться господарський двір ТОВ «Очаківський райагрохім» , який відповідно договору оренди займає 1.5 га.

«Держрибінспекція» займає 0,25 га землі. Розпорядженням голови Очаківської райдержадміністрації під індивідуальне дачне будівництво виділено 2,4 га

Заболочене місце – 6,98 га.

Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах, агрооселях

Заклад	Кількість ліжок	Річна заповнюваність, %
Дитячий оздоровчий табір «Зоря»		
Риболовно-спортивна база заводу _е . 61 комунара		
База ТОВ «Діксі-Тур»		
ПП БФ «Автошлях- буд»		
ДП Суднобудівний завод		
база «Еладін» (лежача)		

¹ Як сума показників по громадах, що увійшли в ОТГ

Житлово-комунальна та енергетична інфраструктура

Стан житлового фонду громади

Показники	2013	2014	2015
Заселені будинки разом	882	882	882
у тому числі:- індивідуальні будинки	830	830	830
Житловий фонд, _е. м загальної площі	52867	52867	52867
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	86	86	86
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	94	94	94
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	6	6	6
% помешкань, підключених до центрального опалення	-	-	-

Помешкання – квартира або індивідуальний будинок.

Забезпеченість житлом

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Загальна площа житла м ²	52278	52594	52786	52786	52786	52745	52867
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по громаді	24,7	24,9	24,9	25,6	25,9	26,0	25,8
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по області							
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по Україні							

Водопостачання та водовідведення

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Протяжність мереж водопостачання, км	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2	21,2
Протяжність мереж водовідведення, км						
Споживання питної води, тис. м ³ – всього, у тому числі:						
- населення						
- підприємства						

Газопостачання

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Протяжність мереж, км	23,4	23,4	23,4	23,4	23,4	23,4
Споживання газу, м ³ – всього, у тому числі:						
- населення						
- підприємства						
Проектна потужність						

Електропостачання

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Протяжність мереж, км	44,66	44,66	44,66	44,66	44,66	44,66	44,66
Споживання електроенергії, МВт-год – всього, у тому числі:				153,1 99	187,4 95	180,9 83	185,5 5
- населення							
- підприємства							
Проектна потужність							

Соціальна інфраструктура

Мережа закладів освіти

Дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість дошкільних закладів, одиниць	1	1	1	1	1	1	1
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб				90	90	93	77
Завантаженість дошкільних закладів				42	44	45	44
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	1	1	1	1	1	1	1
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	232	227	236	221	217	201	207
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб				22	20	19	17

Перелік та опис дошкільних та шкільних закладів.

	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна потужність	наповненість
1	Парутинська ЗОШ I-III ступенів	1987 р.п.	450	207
2	ДНЗ «Ластівка»	2002 р.п.	120	77

Мережа закладів охорони здоров'я

Парутинська сільська лікарська амбулаторія (СЛА)
Кателинський _е облаштован пункт

Заклади культури

Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
Парутинський палац культури	580	Новий рік, 8 березня, 9 травня, День Конституції, День незалежності, День сільського працівника
Парутинська сільська бібліотека		День похилого віку, Масляниця
Прибузький сільський клуб	50	Новий рік, 8 березня

Культурні споруди

Свято- Іллінська церква

Історичні місця та природні об'єкти

На території сільської ради знаходиться Національний історико археологічний заповідник «Ольвія». В с.Парутине знаходиться Меморіал загиблим воїнам, бюст Герою України Іванову Ф.А., на Парутинському кладовищі пам'яток загиблomu воїну, в с. Прибузьке пам'яток загиблим воїнам, в с.Каталіне обеліск загиблим.

Соціальна інфраструктура

Мережа закладів освіти

Дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість дошкільних закладів, одиниць	1	1	1	1	1	1	1
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб				90	90	93	77
Завантаженість дошкільних закладів				42	44	45	44
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	1	1	1	1	1	1	1
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	232	227	236	221	217	201	207
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб				22	20	19	17

Перелік та опис дошкільних та шкільних закладів.

	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна потужність	наповненість
1	Парутинська ЗОШ I-III ступенів	1987 р.п.	450	207
2	ДНЗ «Ластівка»	2002 р.п.	120	77

Мережа закладів охорони здоров'я

Парутинська сільська лікарська амбулаторія (СЛА)

Кателинський _е облаштован пункт

Заклади культури

Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
Парутинський палац культури	580	Новий рік, 8 березня, 9 травня, День Конституції, День незалежності, День сільського працівника
Парутинська сільська бібліотека		День похилого віку, Масляниця
Прибузький сільський клуб	50	Новий рік, 8 березня

Культурні споруди

Свято- Іллінська церква

Історичні місця та природні об'єкти

На території сільської ради знаходиться Національний історико археологічний заповідник «Ольвія». В с.Парутине знаходиться Меморіал загиблим воїнам, бюст Герою України Іванову Ф.А., на Парутинському кладовищі пам»_е об Загиблому воїну, в с. Прибузьке пам»_е об загиблим воїнам, в с.Каталіне обеліск загиблим.

Г. Профіль Острівської сільської громади (с. Острівка, с. Матросівка, с. Червоне Парутине) станом на 1 грудня 2016 р.

Територія і населення

Регіон	Площа, км ²	Населення
Громада	8645, 42 га	888

Земельні ресурси

Острівська сільська рада має – 8645. 42 га, з них:

- рілля – 6821,82 га;
- багаторічні насадження – 24,0 га;
- пасовища – 179,0 га ;
- забудовані землі –91,12 га;
- неугіддя, _е облашто площі, відкриті землі – 384,79 га;

Населення і трудові ресурси

Чисельність мешканців, осіб

Території	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Населений пункт 1 <i>Острівка</i>	296	295	293	292	292	292	302
Населений пункт 2 <i>Матросівка</i>	292	286	282	278	281	281	266
Населений пункт 3 <i>Червоне Парутине</i>	273	295	303	311	309	309	320
Всього	861	876	878	881	882	882	888

Природний та міграційний рух населення, осіб

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Народжені	11	7	15	16	12	10	6
Померлі	14	6	7	5	13	10	10
Природний приріст							
Прибулі	-	-	-	-	-	-	
Вибулі	-	-	-	-	-	-	
Сальдо міграції							
Загальне збільшення (зменшення)							

Розподіл населення за віком, осіб

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Населення у віці:							
молодшому за працездатний	-	-	-	-	-	-	
Працездатному	321	393	489	490	562	532	523
старшому за працездатний	150	151	147	126	140	130	148
Діти дошкільного віку	58	79	75	73	104	105	85
Діти шкільного віку	90	94	96	94	78	76	78

Розподіл населення за віком у населених пунктах

Показники	Населений пункт 1	Населений пункт 2	Населений пункт 3	Всього
Населення у віці:				
	Острівка	Матросівка	Червоне Парутине	Всього

молодшому за працездатний	5	5	6	16
Працездатному	173	174	176	523
старшому за працездатний	44	43	44	131
Діти дошкільного віку	33	34	32	99
Діти шкільного віку	22	23	23	78

Зайнятість за видами діяльності

Галузі та види діяльності	2015	2016
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	86	65
Промисловість	-	-
Будівництво	-	-
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	6	6
Готелі та ресторани	-	-
Транспорт і зв'язок	2	2
Фінансова діяльність	-	-
Операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам	-	-
Державне управління	2	2
Освіта	15	21
Охорона здоров'я та соціальна допомога	6	4
Колективні, громадські та особисті послуги	-	-
Інші види діяльності	55	30

Економіка громади

Б. Фізичні особи-підприємці

Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності

Регіон	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Громада	9	10	10	12	10	11	11

Фінансовий стан та бюджет громади

Бюджети громади

Всього власних надходжень за 2016р. В т.ч.

- податок на землю та орендна плата – 506471,52 тис.грн.
- єдиний податок – 602687,42 тис.грн.
- податок на нерухоме майно – 9488,68 тис.грн.
- інші - 17622,86 тис.грн.

Виконання бюджету громади на 2016 рік станом на 01.12.2016 рік складає

- Єдиний податок – 602687,42 тис.грн
- податок на землю та орендна плата – 506471,52 тис.грн
- податок на нерухоме майно – 9488,68 тис.грн.
- інші - 17622,86 тис.грн.

Загалом бюджет у 2016 році зріс. Порівняно з 2015 роком він збільшився на 371051,097 тис.грн.

Виконання видатків станом на 01.12.2016 рік

Вилучення в державний бюджет – 134188,00 тис.грн

Утримання апарату – 285145,00 тис. _е о.

Освіта – 452432,00 тис.грн.

Соціальний захист населення – 60821,00 тис _е о.

Житлово-комунальне господарство – 72770,00 тис _е о.

Культура – 4440,00 тис. _е о.

Доходи бюджету, _е о.

Показники	2012 (сумарно)	2013 (сумарно)	2014 (сумарно)	2015 (сумарно)	2016 (прогноз)
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб			302152,00	-	-
Єдиний податок(з фізичних осіб)		24836,6	28062,77	27282,20	28323,40
Єдиний податок від с/г виробників		28320,52	24027,82	351309,90	574364,02
Орендна плата фізичних осіб	-	-	-	50001,81	52766,76
Земельний податок з юридичних осіб		2746,49	2744,14	1871,41	-
Орендна плата з юридичних осіб		124435,68	156576,42	156403,17	198674,54
Земельний податок з фізичних осіб		42885,79	44243,45	45470	223900,97
Податок на житлову нерухомість		139466,96	130799,40	107,96	581,81
Податок на нежитлову нерухомість		90510,79	123190,78	1667,81	8906,87
Інші місцеві податки та збори		188,87	827,92	4091,74	4853,35
Надходження разом(від забр.серед. і розміщ.зabr.відх.)		2619,43	2103,17	3404,59	3912,51
Акцизний збір	-	-	-	-	8857,00

Інфраструктура торгівлі та послуг**Торгівля**

Магазини в т.ч.	6
Продуктові	6
Промислові	-
інші	-
приватні	6
ринки	-

Житлово – комунальна та енергетична інфраструктура**Стан житлового фонду громади**

Показники	2013	2014	2015	2016
Заселені будинки разом	275	275	275	279
у тому числі:- індивідуальні будинки	271	271	271	275
Житловий фонд, _е. м загальної площі	15569	15569	15569	16097
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	61%	61%	61%	61 %
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	70%	70%	70%	65 %
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	40 %	40 %	40 %	42 %
% помешкань, підключених до центрального опалення	-	-	-	

Забезпеченість житлом

(сумарно по всіх населених пунктах, що увійшли до складу сільської ради)

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Загальна площа житла м ²	15569	15569	15569	15569	15569	15569	16097
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по громаді	18	18	18	18	18	18	18

Водопостачання та водовідведення

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Протяжність мереж водопостачання, км	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7

Соціальна інфраструктура**Мережа закладів освіти****Дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади**

Показники	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Кількість дошкільних закладів, одиниць	2	2	2	2	2	2	2
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	41	40	44	49	50	51	49
Завантаженість дошкільних закладів	100	100	100	100	100	100	100
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	1	1	1	1	1	1	1
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	89	95	82	74	74	77	78
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	13	13	14	14	13	12	12

Перелік та опис дошкільних та шкільних закладів.

Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна потужність	Наповнюваність	Основна проблема
Острівський НВК	1985	-	100 %	
Червонопарутинський ДНЗ «Перлінка»	1992	-	54,05 %	

Мережа закладів охорони здоров'я

Острівський фельдшерський пункт

Матросівський фельдшерський пункт

Червонопарутинський фельдшерський пункт

Заклади культури

Острівський сільський клуб

Червонопарутинський сільський клуб

Матросівська сільська бібліотека

Д. Профіль Солончаківської сільської громади станом на 1 грудня 2016 р.

Найменування показника		Значення показника
Чисельність населення станом на 1 січня 2016 р. у тому числі дітей:		809
дошкільного віку		51
шкільного віку		100
Кількість населених пунктів, що входять до складу спроможної територіальної громади		2
Обсяг доходів (розрахунковий) спроможної територіальної громади, гривень		510938,00.
У тому числі:		215000,00
сформованих відповідно до статті 64 Бюджетного кодексу України		9900
бюджету розвитку -		22600,00
базової дотації -		49000,00
реверсної дотації –		
Площа території спроможної територіальної громади, _е. кілометрів-		19026 га
Кількість закладів, що утримуються за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування у тому числі:		
загальноосвітніх навчальних закладів I—III ступеня		
загальноосвітніх навчальних закладів I—II ступеня -		1
загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня		
дошкільних навчальних закладів –		1
закладів позашкільної освіти		
закладів культури -		3 (клуби бібліотека -1)
закладів фізичної культури		
фельдшерсько-акушерських пунктів -		2
амбулаторій, поліклінік		
лікарень		
станцій швидкої допомоги		
Наявність приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють повноваження щодо:		
правоохоронної діяльності		
реєстрації актів цивільного стану та майнових прав		
пенсійного забезпечення		
соціального захисту -		1
пожежної безпеки		
казначейського обслуговування		
Наявність приміщень для розміщення органів місцевого самоврядування		- 1

Відомості про територіальні громади, що увійдуть до складу спроможної територіальної громади

Порядковий номер	Найменування територіальних громад та населених пунктів, що входять до їх складу, із зазначенням адміністративного статусу	Чисельність населення станом на 1 січня 2016 р.	Відстань до потенційного адміністративного центру спроможної територіальної громади, кілометрів
1.	Солончаки	601	20
2.	Дніпровське	208	26

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНКИ МЕШКАНЦЯМИ КУЦУРУБСЬКОЇ ГРОМАДИ ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Нижче наведені результати опитування мешканців Куцурубської територіальної громади, яке було проведено у травні 2016 року експертами проекту шляхом анкетування представників територіальної громади для оцінки стану справ в основних сферах соціально-економічного розвитку громади та вироблення конкретних пропозицій щодо вирішення існуючих проблем. Мета анкетування – виявлення а) відчуттів, позиції мешканців щодо діяльності громади в основних сферах соціально-економічного розвитку громади; б) сфер, які вимагають втручання (змін); в) виявлення бачення громадою свого майбутнього.

Усього було опитано 140 респондентів (56 дали відповіді на відкриті запитання), серед яких:

- за статтю: чоловіків – 11 %; жінок – 89%;
- за віком: до 18 років – 1; 18- 30 років – 28%; 31-60 років – 70%; старше 60 років – 1;
- за сферою діяльності: ті, хто навчається 2%; займаюся домашнім господарством – 20%; працюють в промисловості – 8%; працюють в соціальній сфері та торгівлі – 33 %; займаються підприємництвом – 2%; безробітні – 10%; пенсіонери – 2%; інша сфера 20%;
- за освітою: мають середню або неповну середню освіту – 14%; середню спеціальну – 32%; незакінчену вищу 12%; вищу 43%.

I. ОЦІНКА СТАНУ СПРАВ В КУЦУРУБСЬКІЙ ГРОМАДІ

Оцінка стану справ в Куцурубській громаді проводилася у таких сферах життєдіяльності: розвиток малого бізнесу, житлово-комунальні послуги, благоустрій, транспортне обслуговування, медицина, освіта, безпека та охорона громадського порядку, працевлаштування.

Розвиток малого підприємництва, зростання його частки у доходах місцевого бюджету є очевидною необхідністю. Виявлення рівня підтримки малого підприємництва в громаді показало, що мешканці оцінюють його «добре» – 21% опитаних. Найбільшу кількість складає відповідь «важко відповісти» з огляду на те, що невелика кількість респондентів причетна до сфери підприємництва (займаються підприємництвом лише 2% респондентів).

Оцініть рівень підтримки малого бізнесу з боку сільської ради (% респондентів)

Рівень підтримки малого бізнесу	Дуже добре	Добре	Швидше добре, ніж погано	Швидше погано, ніж добре	Погано	Важко відповісти
	2	21	14	17	7	39

Відповідаючи на відкрите запитання «Що необхідно зробити для підтримки малого бізнесу?» рейтинг відповідей такий:

- знизити, спростити податки/податкову систему;
- залучати інвестиції, спонсорів;
- виділити кошти, надати фінансову допомогу;
- надати умови для розвитку без обмеження прав, не перешкоджати розвитку, надати підприємцям більше прав і свобод;
- створити умови покращення економіки
- навчати підприємців, надати юридичну допомогу,
- контролювати ціни;
- змінити сільську раду;
- не красти.

Стан розвитку житлово-комунального господарства безпосередньо впливає на рівень життя населення і є індикатором для прийняття рішень щодо розміщення інвестицій. Відповіді щодо якості надання послуг є переважно «ні добре, ні погано» – 39% опитаних та «добре» – 31%.

Як Ви оцінюєте якість надання житлово-комунальних послуг у Вашій громаді? (% респондентів)

Якість надання житлово-комунальних послуг	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	1	31	39	17	1	11

Відповіді на відкрите запитання «Що необхідно зробити для вдосконалення якості надання житлово-комунальних послуг у Вашій громаді?» стосувалися як загально-національного рівня вирішення проблем (це реформування системи), так і регіонального/місцевого та громадівського.

Найбільш болючою є проблема водопостачання (його зміни, покращення), якості води (аналіз води) та її безперебійне постачання особливо в літній період – (близько 25% відповідей). Друге місце займає проблема збору та вивозу сміття (встановлення сміттєвих баків, організований вивіз сміття, наведення порядку у селі) – близько 16% тих, хто відповідав. Третє місце займає проблема доріг/вулиць та їх ремонту, освітлення вулиць, їх впорядкування – 15%.

Вирішення більшості із вказаних вище проблем опитані бачать у реформі системи ЖКГ (привести в належний стан структуру ЖКГ), посиленні контролю загалом (громадського контролю) за наданням житлово-комунальних послуг і контролю з боку відповідних структур; зниженні цін та наданні (придбанні) сучасного обладнання/спецтехніки; ремонті комунікацій; підвищенні фінансування; розробці штрафних санкцій за забруднення навколишнього середовища.

Як рецепт вирішення проблем пропонується активізація підтримки з боку населення.

Пропонуються і такі конкретні заходи, як-от: зробити окреме відділення з вирішення проблем ЖКГ, зробити ремонт у місцевому гуртожитку і надавати там житло; відкрити перукарню, швейну майстерню, майстерню з ремонту техніки, взуття.

Щодо оцінки благоустрою, ситуація виглядає досить оптимістично – переважна більшість опитаних оцінили як «ні добре, ні погано» – 43%, та «добре» – 37%.

Як би Ви оцінили стан благоустрою у Вашій громаді? (% респондентів)

Стан благоустрою	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	0	37	43	8	2	10

У продовження вирішення проблем ЖКГ, серед шляхів покращення благоустрою («Які Ви бачите шляхи покращення ситуації з благоустроєм у Вашій громаді?») називалися: найчастіше – залучення інвесторів; ремонт доріг, освітлення вулиць; зниження цін на комунальні послуги; покращення рівня культури населення; створення ЖКГ; збільшення фінансування. Пропонувалося привести спочатку до ладу, що є, а потім вкладати кошти (перш за все – у водопровід). Отже, покращення стану благоустрою респонденти бачать, в першу чергу, через залучення інвестицій.

Щодо доріг – прокладання доріг, де їх немає, ремонт існуючих доріг; щодо водопостачання – капремонт водопровідних мереж із залученням коштів інвестора. Щодо озеленення – насадження дерев, залучення до озеленення території села більше людей. Щодо бережливості – впорядкування берега шляхом організації _е облашту. Щодо власних домогосподарств – приділяти більше уваги порядку на власних подвір'ях. Пропонується залучення непрацюючого населення до громадських робіт. Як конкретна дія – ввести постійну ставку працівника по благоустрою.

Стан транспортного обслуговування загалом задовольняє мешканців громади – 51% відповіли «добре», 29% - «ні добре, ні погано»

Як би Ви оцінили стан транспортного обслуговування у Вашій громаді? (% респондентів)

Стан транспортного обслуговування	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	0	51	29	17	3	0

Близько 60% тих, хто дав відповідь на відкрите запитання «Що необхідно зробити для вдосконалення стану транспортного обслуговування у Вашій громаді?» стосувалися ремонту (покращення стану, вчасне їх очищення в зимовий період, встановлення дорожніх знаків) доріг. Друге місце займає стан транспортних засобів: а) безкоштовний/пільговий транспорт (потрібен транспортний засіб доступний для громадян; розширити надання безкоштовного транспорту для потреб громад; пільговий проїзд для вчителів, пенсіонерів, школярів); б) якісний транспорт (відремонтувати існуючий та/або купити новий транспорт; купити належний транспорт). Третє місце – рух маршрутних автобусів та облаштування маршрутних зупинок (зробити зупинки; додати маршрути; більше маршруток із заходом в село з розумним інтервалом). Також називаються фінансові шляхи вирішення проблеми:

вкладати інвестиції, збільшити фінансування; кошти на бензин; внесення коштів у ремонт транспорту і доріг. Згадується необхідність виховання культури обслуговування. Як окремий захід – залучати фахівців до діяльності на території громади.

На перший погляд, респонденти оцінюють якість надання медичних послуг у різних медичних закладах громади відносно непогано (50% відповіли «добре»).

Як _е об оцінили якість послуг в медичних закладах Вашої громади? (% респондентів)

Якість послуг в медичних закладах	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	3	50	29	14	3	1

_е обл, _е облаш реагування (найбільша кількість реагування) на питання «Що необхідно зробити для вдосконалення якості послуг в медичних закладах Вашої громади?» є маркером численних проблем галузі. Проблемами є: немає необхідних лікарів, відсутність кваліфікованих медиків, патронаж новонароджених тільки на папері, відсутність медикаментів

Для покращення стану медичної сфери, зокрема покращення якості медичних послуг більшість респондентів запропонували здійснити заходи, які зводяться до:

А. Кадри:

- введення нових штатних одиниць: лікаря стоматолога (близько 20% відповідей), лікаря ортопеда, педіатра, лікар-лора, сімейного лікаря в амбулаторію;
- робота на постійній основі кадрів галузі: змінити персонал, повинен бути лікар постійно, долучити лікарів до роботи на постійній основі;
- залучення кадрів: залучати спеціалістів з вищою медосвітою, долучати досвідчених лікарів; залучати висококваліфікованих медпрацівників;
- професіоналізм кадрів: більше хороших, кваліфікованих працівників, лікарів, досвідчених спеціалістів.

Б. Інфраструктура:

- відкрити стоматкабінет (10% відповідей)
- відкрити масажний кабінет
- створення центру первинної медичної допомоги
- розширити аптеку, зробити її цілодобовою

В.Послуги:

- додати медичні послуги, збільшити різноманітність послуг;
- поліпшити умови праці;
- графік роботи, щоб люди зверталися не в робочий час

Г. Медикаменти:

- покращити якість роботи аптечного пункту, покращити роботу аптеки, створити нові аптеки,
- завозити більше медикаментів;
- вчасне постачання необхідних ліків.

Д. Матеріально-технічна база:

- покращити мат-тех. Базу, більше медичного обладнання;
- більше фінансування

Серед інших кроків: змінити владу, не давати хабарів, покращити саму систему.

У цілому, респонденти досить непогано оцінюють якість освітніх послуг (найбільший показник серед усіх вищезгаданих – 66% відповіли «добре»).

Як е об оцінили якість освітніх (дошкільна, середня, позашкільна освіта) послуг у Вашій громаді? (% респондентів)

Якість освітніх послуг	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	7	66	16	2	8	1

Але питання «Що необхідно зробити для вдосконалення якості освітніх послуг у Вашій громаді?» виявило, що освітня сфера все ж таки потребує певних удосконалень. Основні проблеми: база школи стала дуже слабка, не вистачає кваліфікованих вчителів. Відповіді на питання «Що необхідно зробити для вдосконалення якості освітніх послуг у Вашій громаді?» також стосуються заходів щодо:

А. Кадри:

- шукати фахівців достатнього рівня, залучати до школи кваліфіковані педкадри
- заохочувати викладачів

Б. Інфраструктура:

- створення ПТУ з навчанням робочим професіям
- відкриття позашкільного закладу
- відкрити філіал художньої школи

В. Матеріально-технічна база:

- покращити мат забезпечення, забезпечити обладнання
- зробити якісні ремонти
- покращити благоустрій, навести лад

Г. Навчально-виховний е обла:

- додаткові заняття з дітьми, більше їм уваги
- організувати позашкільну освіту
- організувати профільне навчання учнів
- заохочувати дітей
- відкрити спортсекції для хлопчиків (карате, бокс, штанга)
- змінити е облашт

Д. Навчально-методична база:

- е облашто забезпечення закладів (навчально-методичними посібниками) не лише за особистий рахунок працівників
- придбати комп'ютери, інтерактивні дошки

Е. Фінансове забезпечення:

- більше виділяти грошей; вкладати в освіту кошти; вкладати більше коштів

Щодо стану справ у сфері безпеки та охорони громадського порядку, думки розділилися: 33% респондентів відповіли «ні добре, ні погано», у той же час – 17% вважають його добрим, а 18% навпаки – поганим. Досить великий відсоток тих, хто відповів «не знаю» – 22% свідчить швидше всього про те, що вони не стикалися з цією сферою (не потрапляли у небезпечну ситуацію).

Як би Ви оцінили стан справ у сфері безпеки та охорони громадського порядку у Вашій громаді? (% респондентів)

Стан справ у сфері безпеки та охорони громадського порядку	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	1	17	33	18	9	22

Проблеми: дільничий не реагує на скарги та звернення.

Відповідь на відкрите запитання «Що необхідно зробити для вдосконалення справ у сфері безпеки та охорони громадського порядку у Вашій громаді?» дала такі шляхи вирішення проблеми:

- збільшити штат працівників, організувати роботу дільничого, повинен бути свій дільничий,
- відповідально ставитися до своїх обов'язків
- організувати рейди, чергування, групу дружинників як раніше, які б відповідали за спокій села та клубу
- створити орган, який би мав засоби впливу на порушників; створити муніципальну варту
- працювати з батьками;
- здійснити ремонт доріг, поставити знаки на дорогах
- про це має дбати сільська рада
- мати достатньо коштів для здійснення всіх заходів.

Згідно з оцінкою опитаних, в громаді є гострі проблеми із працевлаштуванням. Найбільша кількість респондентів зазначили поганий стан працевлаштування – 36%. Якщо поглянути на склад респондентів – із них займаюся домашнім господарством – 20%; безробітні – 10%. Тобто 30% населення не працевлаштовані (не беручи до уваги тих, хто навчається).

Як би Ви оцінили стан справ у сфері працевлаштування мешканців Вашої громади? (% респондентів)

Стан справ у сфері працевлаштування мешканців	Дуже добре	Добре	Ні добре, ні погано	Погано	Дуже погано	Не знаю
	0	17	23	36	7	17

Найбільш популярним рецептом вирішення питання «Що необхідно зробити для вдосконалення працевлаштування мешканців Вашої громади?» є створення робочих місць (близько 40% відповідей), зокрема, шляхом створення робочих місць для молоді, а також звільнення пенсіонерів та надання молоді роботи, надання

робочого місця спеціалістам у різних сферах. Другою популярною відповіддю є: створювати сприятливі умови для відкриття нових підприємств, відкриття нових підприємств. Третє місце посідає відповідь: вирішення питання щодо цілорічної роботи, а не сезонної. Звучало також, що «про це має думати сільська рада».

Таким чином, за допомогою _е обла опитування ми отримали оцінку стану справ в основних сферах соціально-економічного розвитку громади та певні пропозиції щодо вирішення цих проблем.

Отже, в цілому нинішній стан справ скоріше задовольняє представників громадської думки. Проте, майже у кожній сфері соціально-економічного життя є актуальні проблеми та недоліки.

Узагальнюючи набір проблем, що ускладнюють розвиток громади, респонденти повинні були виділити ті проблеми, які необхідно вирішити громаді в першу чергу (*«Проблеми, що ускладнюють наш розвиток. Виділіть з них не більше 5 найголовніших, на Ваш погляд, проблем, які необхідно вирішити громаді в першу чергу»*).

За рівнем зменшення виділено:

1. Погані дороги – 72% відповідей
2. Низька заробітна плата – 50%
3. Безробіття сільського населення – 42%
4. Проблеми молоді – 43%
5. Пасивність населення – 37%
6. Бюджетний дефіцит – 37%
7. Відсутність доступного житла -33%
8. Поганий стан житлово-комунального господарства – 22%
9. Низька культура населення – 21%
10. Відсутність індустрії дозвілля – 21%
11. Низька кваліфікація кадрів – 17%
12. Недолік ресурсів для розвитку – 16%
13. Низький обсяг залучених інвестицій – 15%
14. Неякісна охорона здоров'я -11%
15. Бюрократизм – 9%
16. Злочинність – 8%
17. Недостатня ефективність управління – 7%
18. Корупція – 7%
19. Інформаційна недостатність – 6%
20. Відсутність соціального партнерства – 3%
21. Слаборозвинена соціальна інфраструктура – 3%
22. Нерозвинена ринкова інфраструктура – 1%

На думку опитаних, найбільш проблемними з усіх вищезазначених є погані дороги, низька заробітна плата, безробіття сільського населення, проблеми молоді.

З метою формування конкретного плану дій з вирішення цих та інших проблем було запропоновано створення робочих _е об, мета яких – залучення мешканців до розробки стратегії громади.

II. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

Аналізуючи переваги Куцурубської громади перед іншими громадами Очаківського району та Миколаївської області («У чому Ви бачите переваги Куцурубської громади перед іншими громадами Очаківського району та Миколаївської області?»), респонденти виділяють таку градацію:

1. Розвинений агрокомплекс 50% відповідей
2. Сильна місцева влада – 30%
3. _е облаш населення – 30%
4. Географічне положення – 30%
5. Туристичний потенціал – 14%
6. Розвинений малий бізнес. – 14%

Щодо шляхів використання цих переваг респонденти виділили їх таким чином («Як, на ваш погляд, можна використовувати ці переваги?»):

1. Залучати інвесторів – 57% відповідей
2. Розвивати малий бізнес. – 45%
3. Розвивати існуючу інфраструктуру – 45%
4. Розвивати промисловість – 30%
5. Залучати туристів – 20%
6. Стати Центром міжмуніципального розвитку прилеглих сіл, міст і районів – 17%
7. Створювати агропромисловий кластер – 17%

Аналіз можливостей, а _е об «Які ресурси і потенціал громади використовуються не повною мірою або не використовуються зовсім?», показав, що слабо, не повністю використовуються такі ресурси:

1. Трудові – 46% відповідей
2. Економічні – 30%
3. Природні – 29%
4. Географічні – 28%
5. Творчі – 20%
6. Інтелектуальні -15%

Серед недоліків громади в порівнянні з іншими громадами району/області («Як Ви думаєте, в чому недоліки нашої громади в порівнянні з іншими громадами району/області?») виділено за принципом зменшення таким чином:

1. Погані дороги – 80% відповідей
2. Неактивне населення – 42%
3. Поганий благоустрій – 30%
4. Зношена інженерна інфраструктура – 29%
5. Слабка місцева влада – 17%
6. Слабо розвинений бізнес -16%

Усунути ці недоліки (Як, на вашу думку, можна усунути ці недоліки?) пропонується таким чином:

1. Розробити довгострокову стратегію розвитку громади та середньострокові програми за основними пріоритетними напрямками – 67% відповідей;
2. Самостійно, розвиваючи діалог «влада-бізнес-спільнота» - 38%
3. Просити підтримки у районної/обласної адміністрації – 29 %

За рівнем пріоритетності напрямків розвитку громади («Які напрямки розвитку громади, на вашу думку, є найбільшим пріоритетом?») надано таку градацію:

1. Підвищення рівня і якості життя жителів району – 71% відповідей
2. Розвиток інфраструктури – 42%
3. Залучення інвестицій – 42%
4. Наповнення дохідної частини бюджету – 38%
5. Розробка молодіжної політики – 36%
6. Розвиток промисловості – 28%
7. Розвиток малого бізнесу – 23%
8. Розвиток економічного потенціалу – 22%
9. Розвиток туризму – 21%
10. Створення сприятливого підприємницького середовища – 15%
11. Реформування і модернізація житлово-комунального господарства – 14%
12. Розвиток логістики – 6%
13. Створення інститутів громадянського суспільства - 4%

Було запропоновано респондентам надати додаткові пропозиції та побажання до керівництва громади (*Якщо Ви вважаєте, що ми не врахували деякі важливі для громади проблеми, якщо у Вас є додаткові пропозиції та побажання до керівництва громади*) і були висловлені такі:

- в освіті: Куцурубська школа _е об найкраща в районі, повернути статус через покращення кадрів;
- в ЖКГ та благоустрої: провести ремонт об'єктів і закладів, які потребують екстреної допомоги;
- в аграрній сфері: підвищити зарплату селян і ціни на їх продукт з боку держави;
- в сфері благоустрою: укріплення берегової зони лиману. Засадження її кримськими соснами (при можливості).

Як висновок з боку респондентів звучить заклик: треба збирати збори населення.

III. СТАВЛЕННЯ ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Складним виявилось запитання «Як змінилася ситуація в громаді за останні роки?», так як майже половина респондентів (43%) мала труднощі у відповіді. Що ситуація поліпшилася визнали 28% респондентів, залишилася без змін – 22%.

Майже порівну (1/3) розділилися відповіді на питання «Яке Ваше ставлення до об'єднання Вашої громади із сусідніми громадами в межах децентралізації?» між:

1. Цілком підтримую – 45%
2. Необхідно об'єднатися лише із самодостатніми громадами – 30%
3. Проти об'єднання – 24%
4. Байдуже – 1%

При цьому особисто _е обл участь в розробці стратегічного плану розвитку громади бажаних виявилось не багато:

1. Важко відповісти – 80% відповідей
2. Ні – 12%
3. Так – 8%

Додаток 3.

РЕЗУЛЬТАТИ SWOT – АНАЛІЗУ ГРОМАДИ

SWOT-аналіз. Оцінка сильних та слабких сторін ресурсного забезпечення, можливостей та загроз розвитку. SWOT-аналіз вибудовувався на основі обговорення в межах Стратегічної ради переваг та слабких сторін Куцурубської громади перед іншими громадами Очаківського району та Миколаївської області, а також загроз та можливостей, що впливають із зазначених переваг та слабких сторін.

Напрямок	Сильні сторони (внутрішні переваги)	Слабкі сторони (внутрішні недоліки)
Управлінська складова	<ul style="list-style-type: none"> • перша об'єднана територіальна громада в районі • сильна та активна місцева влада, яка активно залучає передовий досвід і сприяє поширенню у громаді цінностей взаємної поваги; • бажання керівництва вчитися мистецтву врядування об'єднаною громадою; • поінформованість громади про роботу та прийняті рішення влади, врахування керівництвом думки мешканців громади. • спрямованість політики ради на розвиток громади, готовність до втілення реформаторських ідей, позиціонування до активних змін; • ініціативна сільський голова • очікування та наміри територіальної громади позитивних зрушень в соціально-економічному розвитку; • наявність лідерів в селах. • освічені професійні кадри; • креативне бачення мешканців щодо розвитку громади; • почуття патріотизму територіальної громади; 	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність стратегічного плану розвитку сільської ради; • пасивність частини сільської громади щодо діяльності з розвитку села, незгода з об'єднанням громади; • бюрократизм • слабкий вплив – недостатнє використання переваг території, зокрема можливостей порту у розвитку території • недостатня ефективність управління • корупція • відсутність соціального партнерства

Природно-ресурсний потенціал	<ul style="list-style-type: none"> • сприятливі_е облаштованість_ умови; • відсутність екологічно небезпечних промислових підприємств; • значна частка екологічно чистих територій; • ґрунти – переважно глиноземи, що відображається на високій родючості ґрунтів. • корисні копалини: глина, _е об; • вигідне географічне унікальне розташування з близькістю до моря (села громади стоять на березі Бузького лиману, с. Куцуруб за 5 км на північний схід від районного центру і за 77 км від залізничної станції Миколаїв), охоплює територію південного степу, що розкинулась між Березанським лиманом на заході, Бузьким лиманом на сході, Дніпро-Бузьким лиманом і Чорним морем на півдні 	<ul style="list-style-type: none"> • низький рівень використання наявного природно-ресурсного потенціалу; • _е облаштованість берегової лінії лиману; • низький рівень благоустрою околиць села; • відсутність організованої діяльності добровольців (щодо розвитку та догляду за навколишнім середовищем);
Історико-культурна спадщина	<ul style="list-style-type: none"> • давня історія; • наявність історичних пам'яток; • наявність неподалік історико-архітектурних пам'яток; 	<ul style="list-style-type: none"> • занедбаність значної частини історико-архітектурних пам'яток;
Економічний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • розвинена сільськогосподарська (зерновиробництво, тваринництво і виноградарство) сфера; • наявність ТОВ «Порт Очаків»; • промислові підприємства (ПАТ «Миколаївобленерго», ТОВ «Агрофірма «Лиманський», ТОВ «Порт Очаків», товариство «Сонячний»); • наявність земельних ділянок для комерційного використання • відділення банків; • торгова інфраструктура; • ринок (можливість для населення реалізувати свою продукцію); 	<ul style="list-style-type: none"> • спад сільсько-промислового виробництва; • слабка співпраця з ТОВ «Порт Очаків» щодо розвитку громади; • недостатній розвиток малого та середнього бізнесу; • відсутність доступної інформації для інвесторів • Низький обсяг залучених інвестицій • бюджетний дефіцит

Інфраструктурний розвиток	<ul style="list-style-type: none"> • добре транспортне сполучення з Николаєвом, Херсоном, Одесою, Вінницею, Києвом; • збережена з радянського періоду матеріально-технічна база; • наявність розгалуженої мережі електропостачання, водопостачання, каналізації, газопостачання; • досвід розробки та отримання гранту програми розвитку ООН (ПРООН) «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» - на умовах _е облаштованість виділено кошти на енергозбереження – заміну вікон в дитячому садку і Куцурубській школі; 	<ul style="list-style-type: none"> • недостатній розвиток інфраструктури; • відсутність оновленої місцевої містобудівної документації • слабке використання сучасних інструментів розвитку територій; • недостатність коштів у бюджеті громади на впровадження енерго-ощадних та енерго-ефективних заходів; • незадовільний стан транспортної інфраструктури. Зникнення річкового транспорту, що існував в радянські часи; • поганий стан автомобільних шляхів. Недостатність фінансування підтримки доріг; • віддаленість від головних залізничних та автомагістралей; • незадовільний технічний стан інженерних мереж. Застаріла комунальна сфера: проблема чистої (якісної) води, зношені каналізаційні споруди. Висока енергоємність комунального господарства; • відсутність доступного житла; • недостатнє освітлення вулиць
Людський потенціал	<ul style="list-style-type: none"> • збільшення кількості населення (3701 чол. У 2010 р. та 3855 у 2015 р., більша кількість прибулих у порівнянні з тими, хто вибув); • збережена чисельність дітей дошкільного (208 чол. У 2010 р. та 204 у 2015 р. та шкільного віку – 433 у 2010 р. та 417 у 2015 р.); • моноетнічний склад населення (переважна більшість українці); • достатньо високий рівень освіченості місцевого населення (високий відсоток з вищою освітою). 	<ul style="list-style-type: none"> • падіння народжуваності та старіння жителів села; • відсутність нових робочих місць з високої заробітною платою; • тіньова зайнятість та високий рівень безробіття, низькі зарплати; • відтік висококваліфікованої робочої сили у міста (Миколаїв, Одеса) • відсутність можливостей для працевлаштування • існування проблем молоді; • пасивність населення; • низька культура населення;
Туристичний потенціал	<ul style="list-style-type: none"> • наявність пам'яток історико-культурної спадщини; • наявність унікальних природно-кліматичних умов; • близькість курортних територій (Очаків, Коблеве) • функціонування творчих мистецьких колективів 	<ul style="list-style-type: none"> • відсутність туристичної інфраструктури (готелі, кемпінги, вказівники тощо) • слабка туристична привабливість села, _е облаштованість ринку туристичних послуг, низьке використання туристично привабливих об'єктів та недостатня розвиненість інфраструктури туристичної галузі; • відсутність сучасного придорожного сервісу • необізнаність населення про можливості і перспективи розвитку сільського туризму; • відсутність культурно-мистецьких проєктів

Розвиток інфраструктури гуманітарної та соціальної сфери	<ul style="list-style-type: none"> • 2 дошкільні заклади (допомога дітям дошкільного віку звикати до громади, та розвивати свої навички та знання ще до школи); • 2 школи (історія Куцурубської школи бере свій початок ще за часів царської Росії, з 2003 по 2011 – на базі Куцурубської школи діяли підготовчі курси МДАУ, є опорною в районі школою з питань Цивільного захисту та БЖД, школа є опорною в районі по роботі з обдарованими дітьми в умовах профілізації шкільної освіти «Від творчого вчителя до творчого учня», на базі школи функціонує Куцурубський освітній округ, до складу якого входить Куцурубська, Чорноморська та Іванівська школи. Має свій сайт); • будинок культури. Проведення концертів та дискотек для молоді; • 2 церкви як осередки духовної культури 	<ul style="list-style-type: none"> • низький рівень медичного обслуговування; • низький рівень організації дозвілля молоді; • погіршення стану з охороною правопорядку; • слабка сфера дозвілля та культурно-духовного розвитку для всіх верств населення; • слабка організація роботи закладів, де б школярі проводили вільний час від навчання;
Напрямок	Можливості	Загрози
Розвиток управлінського потенціалу	<ul style="list-style-type: none"> • закріплення нового статусу села внаслідок реформи децентралізації; • реформування ключових елементів місцевого управління; • вивчення і застосування кращих вітчизняних практик з об'єднання громад. Запозичення позитивного досвіду розбудови територіальної громади сіл (Балта Одещини); • залучення міжнародної технічної допомоги та участь у проектах з розвитку самоорганізації • наявність лобістів на регіональному рівні 	<ul style="list-style-type: none"> • політична нестабільність, невчасне приведення законів у відповідність до вимог часу; • зміна вектору процесу децентралізації в результаті приходу до влади нової політичної сили. Зміни в процесах фінансування розвитку об'єднаних громад. Слабка забезпеченість гарантій з боку держави;
Розвиток економічного потенціалу	<ul style="list-style-type: none"> • активна позиція місцевої влади щодо поліпшення інвестиційного клімату в регіоні. Запозичення позитивного досвіду використання можливостей порту (Візірка Одещини); • участь у державних проектах з впровадження інноваційних підходів на місцевому рівні (проекти Фонду регіонального розвитку). Залучення інвестицій. Можливості реалізації інвестиційних проєктів; • поповнення місцевого бюджету, поліпшення благоустрою садиб і сіл. Розвиток малого та середнього бізнесу. Виклики конкурентоздатності – запровадження ефективного менеджменту на підприємствах; • зростання попиту на сільгосппродукцію – розвиток аграрного бізнесу (екопродукція) Розвиток екологічно чистих виробництв. Створення нових робочих місць; • існування бази для створення швейного цеху в с.Іванівка (другому поверсі приміщення Іванівської сільської ради) – пошив спецодягу для робітників промислових та сільськогосподарських підприємств району, в чому є потреба. (ТОВ «Порт Очаків», ТОВ «Витрянний парк «Очаківський», СВК «Лиманський» 	<ul style="list-style-type: none"> • перманентний стан економічної кризи в Україні, економічна нестабільність; • невдале реформування агропромислового комплексу; • подорожчання енергоносіїв та пального; • інфляція; • нестабільна внутрішньо- та зовнішньополітична ситуація в Україні; • курсова нестабільність гривні; • слабка інформованість потенційних партнерів про можливості громади; • політичний імідж країни не сприяє припливу інвестицій від іноземних партнерів;

Розвиток інфраструктури	<ul style="list-style-type: none"> реалізація нової державної регіональної політики в Україні, що передбачає у тому числі додаткове бюджетне забезпечення (державний бюджет, Державний фонд регіонального розвитку) фінансування прилеглих сіл. Отримання дотацій; можливість розпоряджатися землями за межами населених пунктів наявність земельних ділянок для комерційного та іншого використання 	<ul style="list-style-type: none"> посилення конкуренції між громадами за державні ресурси; незадовільний стан транспортної інфраструктури.
Розвиток туристичного потенціалу	<ul style="list-style-type: none"> новий шанс якісно скористатися з того, що Україна залишилася без значної частини моря. Використання привабливого географічного розташування; можливості активного розвитку та розширення сфери послуг (в першу чергу, туристичних). Розвиток рекреаційно-туристичної сфери. Зростання попиту на туристичні ресурси території, розвиток різних форм туризму; використання наявних історичної та культурної спадщини та інших атракцій. Перспективні умови розвитку нових видів туризму (сільського, зеленого, гастрономічного, етнографічного, _е облашт); «реанімування» історичних пам'яток; розвиток сільського зеленого туризму. Що значно збільшить доходи селян; розташування поряд з курортними територіями 	<ul style="list-style-type: none"> недостатня нормативно-правова база для розвитку сільського туризму. Відсутність закону «Про сільський зелений туризм» не сприяє організації високоякісного відпочинку на селі; обмеження щодо забезпечення зростання кількості туристів та рекреантів через _е облаштованість територій та об'єктів рекреаційно-туристичної сфери. Несформованість ринку туристичних послуг; розташування поряд з більш потужними та конкурентоздатними територіями (Коблеве, Очаків, Одеса); наявність конкурентності з боку приморських районів, об'єктів; Часткова периферійність території громади
Розвиток соціально-культурної сфери	<ul style="list-style-type: none"> розвиток закладів соціальної сфери; створення нових культурних закладів; відновлення статусу школи як кращої школи району. Плани школи – організація співпраці з ВНЗ у рамках роботи Куцурубського освітнього округу 	<ul style="list-style-type: none"> несприятлива цінова ситуація на ринку матеріально-технічних ресурсів
Розвиток людських ресурсів	<ul style="list-style-type: none"> Зростання попиту на трудові ресурси – створення ефективної моделі навчання фахівців, необхідних для розробки проектних заявок із залучення інвестицій; 	<ul style="list-style-type: none"> недосконалість законів – високі податки на зарплатню. Недосконалість та нестабільність податкового законодавства загалом; погіршення демографічного стану (підвищення смертності населення, відтік молоді); безробіття; еміграція (в основному молоді за кордон та в міста);
Розвиток потенціалу проекту	<ul style="list-style-type: none"> участь у проектах підтримки Європейським союзом України у сфері децентралізації та регіональної політики. Участь у міжнародних програмах та отримання грантів; 	<ul style="list-style-type: none"> нестабільність надходження коштів із зовнішніх джерел відсутність висококваліфікованих фахівців з підготовки проектних заявок;

Як демонструє SWOT-аналіз громади сильні сторони переважають слабкі, можливості переважають загрози.

РЕЙТИНГ ОПЕРАТИВНИХ ЦІЛЕЙ

На засіданні Стратегічної ради був виконаний черговий етап аналізу змісту Стратегії – визначення рейтингу 72 цілей. Мета такого аналізу – створити допоміжний довідковий документ для групи, яка буде відповідати за управління впровадженням Стратегії. Рейтинг допоможе керівництву Громади оптимально розподілити обмежені людські та фінансові ресурси, які будуть виділятися на реалізацію Оперативних цілей плану. Зовнішні умови не залишатимуться незмінними, і для тих, хто буде відповідати за впровадження корисно знати, як члени Стратегічної ради розуміли відносно важливість цілей на час розробки Стратегії. Тому, членам Стратегічної ради запропонували оцінити Оперативні цілі за такими критеріями: вплив на Стратегічну мету, здійсненність (оцінка за цим критерієм має подвійну вагу), строки, вплив на інвестиції та робочі місця, участь бізнес-сектора, сумісність з іншими цілями.

Членам Стратегічної ради було запропоновано заповнити наступну анкету:

№	Операційна ціль	Критерії					
		Вплив на стратегічну мету (1-3)	Здійсненність (0-6)	Строки (1-3)	Вплив на інвестиції та робочі місця (0-3)	Участь бізнес-сектору (1-3)	Узгодженість з іншими цілями (0-3)

Результати обробки 20 анкет свідчать про те, що члени Стратегічної ради оцінили всі Оперативні цілі і проекти, як важливі для майбутнього району складові частини Стратегії. Надалі, в результаті доопрацювання Стратегії, членами Стратегічної ради були узагальнені деякі проекти і заходи, додані нові цілі, виключені цілі, що не мають стратегічного значення, і змінені назви деяких оперативних цілей (Таблиця 1). Загальна кількість оперативних цілей скоротилося з 86 до 72.

Таблиця 1. Напрями, Стратегічні та операційні цілі – загальні оцінки

№	№№	Нова нумерація	Операційні цілі	Оцінка
Напрямок А. ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ				14,29
СТРАТЕГІЧНА МЕТА А.1. ПІДГОТОВКА ЯКІСНОЇ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ				13,82
1		A.1.1.	Розробка та прийняття Схеми планування території Громади та Генеральних планів сіл Громади з урахуванням стратегічних напрямків сталого розвитку Громади.	15,27
2		A.1.2.	Розробка та прийняття плану зонування території населених пунктів (сіл) Громади.	15,13
3		A.1.3.	Розробка детальних планів забудови сіл Громади	14,20
4		A.1.4.	Створення містобудівного кадастру Громади	13,47
				14,98

СТРАТЕГІЧНА МЕТА А.2. ОПТИМІЗАЦІЯ І РОЗВИТОК ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН				
5		A.2.1.	Інвентаризація земельних ділянок	14,67
6		A. 2.2.	Розмежування земель земельної та комунальної власності в межах Громади	13,20
7		A. 2.3.	Розроблення системи вторинного освоєння запускених та деградованих сільськогосподарських земель	15,67
8		A. 2.4.	Проведення суцільної агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення	17,47
9		A. 2.5.	Розробка схем та проектів землеустрою	16,87
10		A. 2.6.	Стимулювання концентрації земельних масивів	12,23
Напрямок В. РОЗВИТОК ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ІНФРАСТРУКТУРИ				15,14
СТРАТЕГІЧНА МЕТА В.1. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОБСТАНОВКИ				
11		V.1.1.	Забезпечення екологічно безпечної санітарної очистки території Громади і утилізації відходів.	16,60
12		V.1.2.	Розробка і прийняття Правил благоустрою	15,50
13		V.1.3.	Розроблення проектів відновлення місцевих водоймищ	15,07
14		V.1.4.	Розробка схеми екологічної мережі	13,00
15		V.1.5.	Створення системи екологічного виховання жителів Громади	14,67
СТРАТЕГІЧНА МЕТА В. 2. РЕКОНСТРУКЦІЯ, РЕМОНТ І СТВОРЕННЯ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ, ТРАНСПОРТНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ				
16		V.2.1.	Реконструкція і будівництво доріг. Побудова дороги з твердим покриттям Острівка-Дмитрівка	15,32
17		V.2.2.	Реконструкція та будівництво об'єктів електропостачання та вуличного освітлення	16,60
18		V.2.3.	Ремонт та реконструкція об'єктів охорони здоров'я. Створення Будинку для осіб похилого віку у с. Парутине	15,60
19		V.2.4.	Реконструкція системи водопостачання та водовідведення	15,07
20		V.2.5.	Розробка Програми капітального ремонту та реконструкції будівель, що знаходяться в комунальній власності Громади	13,00
21		V.2.6.	Ініціювання створення органів самоорганізації населення (сільських комітетів)	16,47
Напрямок С. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				14,10
СТРАТЕГІЧНА МЕТА С. 1. ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ МІЖ ВЛАДОЮ І БІЗНЕСОМ				
22		C.1.1	Спрощення отримання дозволів на ведення бізнесу	15,53
23		C.1.2	Створення інформаційного центру сприяння бізнесу	14,47
24		C.1.3	Створення системи підтримки місцевих виробників	16,93
25		C.1.4	Впровадження системи електронного урядування	12,85
26		C.1.5	Стимулювання реєстрації великих суб'єктів господарювання на території Громади	15,20
СТРАТЕГІЧНА МЕТА С. 2. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ				
27		C. 2.1	Створення місцевої структури для залучення інвестицій та економічного розвитку	16,13
28		C. 2.2	Створення комплексної програми підготовки та підвищення кваліфікації кадрів	13,33
29		C.2.3.	Запровадження системного цільового маркетингу інвестиційних можливостей і планів Громади	12,40

Напрямок (галузь економіки) D. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ				15,87
СТРАТЕГІЧНА МЕТА D. 1. ТУРИСТИЧНИЙ ТА КУРОРТНИЙ ПРОДУКТ				16,05
30		D.1.1.	Формалізація туристичного кластеру	16,53
31		D.1.2.	Розроблення нових туристичних продуктів	16,07
32		D.1.3.	Сприяння створенню інфраструктури туризму	15,40
33		D.1.4.	Забезпечення системного планування та проведення культурно-масових заходів	16,20
34		D.1.5.	Оптимізація виробництва сувенірної продукції	16,07
35		D.1.6.	Створення сприятливих умов для розвитку продуктів екологічного, зеленого та сільського туризму	16,02
36		D.1.7.	Побудова туристичної стежки вздовж узбережжя	15,93
37		D.1.8.	Очищення прибережної смуги, створення пляжних зон	16,07
38		D.1.9.	Створення зелених зон для масового відпочинку	14,32
39		D.1.10.	Забезпечити надання селам Солончаки, Дмитрівка статусу курортних територій	14,89
40		D.1.11.	Розробити програми розвитку мережі об'єктів відпочиваючих	13,45
41		D.1.12.	Реставрація і консервація пам'яток історії, розташованих на території Громади	15,98
42		D.1.13.	Створення і відновлення скульптурних ансамблів в громадських місцях на території Громади	13,45
43		D.1.14.	Облаштування в'їздів на територію Громади з використанням її офіційного бренду	14,29
СТРАТЕГІЧНА МЕТА D. 2. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ КУРОРТНО-ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ТА ПРОДУКТІВ ГРОМАДИ				15,96
44		D.2.1	Розробити офіційний бренд Громади	16,27
45		D.2.2	Розробити маркетингову стратегію просування туристичних та санаторних ресурсів Громади	16,00
46		D.2.3	Створення інформаційних та рекламних продуктів	16,53
47		D.3.4	Просування туристичного продукту Громади на зовнішній і внутрішній ринки	15,73
48		D.3.5	Створити інформаційно-туристичний Центр в Громаді	16,33
Напрямок (галузь економіки) E. РОЗВИТОК АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ				14,73
СТРАТЕГІЧНА МЕТА E. 1. ІНТЕГРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ				14,93
49		E.1.1	Сприяти формуванню кластера підприємств виноробства і виноградарства	14,67
50		E.1.2	Організувати цільовий маркетинг і брендинг виноробної продукції	16,00
51		E.1.3.	Сприяти розвитку товарного м'ясо-молочного виробництва та переробці	15,20
52		E.1.4	Створити систему інформаційної та юридичної підтримки сільськогосподарського виробництва	13,27
53		E.1.5	Сприяти створенню сільськогосподарських виробництв і обслуговуючих кооперативів	14,1
СТРАТЕГІЧНА МЕТА E. 2. ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ І ОСВОЄННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ				14,56
54		E.2.1.	Ініціювати системне вивчення ринку, моніторинг ринків, створення служби сільськогосподарського маркетингу	14,20

55		E.2.2.	Сприяти впровадженню в рослинництві технологій, що зберігають природну родючість ґрунтів	13,93
56		E.2.3.	Сприяти розширенню площ під крапельним зрошенням	15,53
57		E.2.4.	Сприяти розвитку виноградарства, садівництва і вирощування нових культур	15,07
Напрямок (галузь економіки) F. РОЗВИТОК ПОРТОВОГО ТА МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ				14,52
СТРАТЕГІЧНА МЕТА F. 1. РОЗВИТОК ОЧАКІВСЬКОГО МОРСЬКОГО ПОРТУ				14,91
58		F.1.1	Сприяти будівництву залізничної дороги до порту	14,95
59		F.1.2	Сприяти будівництву контейнерного терміналу	14,92
60		F.1.3	Сприяти проведенню днопоглиблювальних робіт	14,93
61		F.1.4	Сприяти проведенню наливних робіт	14,91
62		F.1.4	Сприяти модернізації гідротехнічних об'єктів	13,90
СТРАТЕГІЧНА МЕТА F. 2. ІНТЕГРАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ				14,86
63		F.2.1	Будівництво причалу для річкових суден у с. Парутине та Солончаки	15,1
64		F.2.2	Участь в організації прибережній пасажирській лінії Одеса-Скадовск із заходом в порт Очаків	14,70
65		F.2.3.	Сприяння організації логістичних та транспортних компаній	14,65
4.7. Напрямок (галузь економіки) G. РОЗВИТОК ЗЕЛеної ЕНЕРГЕТИКИ				14,31
СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 1. РОЗВИТОК ВІТРЯНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ				14,89
66		G.1.1	Сприяти розширенню потужності вітряної електростанції в с. Дмитрівка з дотриманням екологічних вимог	12,1
67		G.1.2	Вирішення питання щодо компенсації за шумове забруднення мешканцям сіл Дмитрівка, Солончаки	16,3
СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 2. РОЗВИТОК СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ				14,7
68		G.2.1	Сприяти проектуванню та будівництву на території громади сонячної електростанції	14,7
СТРАТЕГІЧНА МЕТА G. 3. РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИКИ				14,9
69		G.3.1	Сприяти будівництву потужностей з вироблення з відходів сільського господарства джерел біологічної енергії	14,95
70		G.3.2	Переведення комунальних установ на опалення палетами	14,92
71		G.3.3	Сприяння переведенню опалення будівель сільгосппризначення на біогаз	14,91
72		G.3.4	Популяризація серед жителів Громади культури використання альтернативних джерел енергії	14,9

ІНДИКАТОРИ ТА ПОКАЗНИКИ
процесу реалізації Стратегії розвитку Куцурубської сільської територіальної
громади

Найменування показника	Індикатори виконання Стратегії			
	індикатор	2016-2017 р.	2020 р.	2026 р.
Загальні показники				
<i>Населення та ринок праці</i>	Приріст чисельності наявного населення (чол.)	9792	9792	9900
	Рівень безробіття населення у віці 18-60 років (% до працездатного населення)	22,7	20	16
	Природний приріст населення (осіб)	- 26	-15	+40
	Міграційний приріст (осіб)	- 27	+25	+130
	Середня заробітна плата (грн.)	3328	5100	7500
<i>Економіка</i>	Кількість зареєстрованих юридичних осіб	42	60	80
	Кількість ФОП	243	270	300
	Створення нових робочих місць	20	180	360
<i>Фінанси</i>	Обсяг бюджету (грн.)	35 000 000	50 000 000	70 000 000
Показники за напрямками Стратегії				
<i>Містобудівна документація</i>	Розробка та прийняття Схеми планування території Громади (рік виконання)		+	
	Розробка та прийняття Генеральних планів сіл Громади	Куцуруб	Дмитрівка Острівка Солончаки	Іванівка Яселка Матросівка Черв. Парутине Каталіне Прибузьке Дніпровське
	Розробка та прийняття плану зонування території населених пунктів (сіл) Громади.		Куцуруб Парутине	Дмитрівка Острівка Парутине Солончаки
	Розробка детальних планів забудови сіл Громади		Куцуруб	Дмитрівка Острівка Парутине Солончаки
	Створення містобудівного кадастру Громади		+	

<i>Земельні відносини</i>	Інвентаризація земельних ділянок	+		
	Розмежування земель земельної та комунальної власності в межах Громади	+		
	Вторинне освоєння запускених та деградованих сільськогосподарських земель (у % до земель)		20	50
	Агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення		+	
<i>Екологія</i>	Прийняття Правил благоустрою	+		
	Зменшення рівня забруднення території Громади побутовими відходами (у %)	10	40	90
	частка утилізованих відходів в обсязі їх утворення	20	60	100
	Відновлення місцевих водоймищ		Солончаки	Острівне
	Розробка схеми екологічної мережі		+	
<i>Інфраструктура</i>	Площа збудованих, реконструйованих автомобільних доріг, (кілометрів)	3	10	25
	Широкосмугове покриття Інтернетом, кв. кілометрів	Куцуруб	Дмитрівка Острівка Солончаки Іванівка Яселка Матросівка Черв. Парутине Каталіне Прибузьке Дніпровське	
	Побудова дороги з твердим покриттям Острівка-Дмитрівка		+	
	Кількість реконструйованих об'єктів електропостачання	1	3	5
	Наявність вуличного освітлення (у % до вулиць)	10	40	90
	Створення Будинку для осіб похилого віку у с. Парутине		+	
	Ремонт та реконструкція об'єктів охорони здоров'я	1	5	10
	Ремонт та реконструкція об'єктів	1	7	5

	освіти			
	Ремонт та реконструкція об'єктів культури та спорту	1	5	6
	Реконструкція системи водопостачання (у % до протяжності)	10	40	100
	Зменшення кількості об'єктів комунальної власності, що знаходяться у ветхому стані	10	30	60
	Зменшення кількості об'єктів комунальної власності, що знаходяться у аварійному стані	5	25	50
	Створення сільських комітетів (ОСН)	1	12	
<i>Розвиток бізнесу</i>	Створення інформаційного центру сприяння бізнесу		+	
	Кількість адміністративних послуг, які надаються через Інтернет (у % до загальної кількості)	10	30	70
	Кількість місцевих виробників, що отримали підтримку з боку Громади	2	16	35
	Кількість великих суб'єктів господарювання, що переєструвалися на території Громади	4	15	30
<i>Залучення інвестицій</i>	Зростання обсягу інвестицій (у % до попереднього періоду)	5	25	40
	Кількість розроблених бізнес-планів та інвестиційних пропозицій органами місцевого самоврядування	2	14	30
	Кількість реалізованих інвестиційних проектів на території Громади	1	16	25
	Кількість підготовлених фахівців за направленням та підтримкою органів місцевого самоврядування	5	20	50
	Кількість міжнародних проектів технічної допомоги, що реалізовані на території Громади	1	7	15

Туризм	Кількість нових туристичних продуктів	1	5	12
	Створення нових об'єктів інфраструктури туризму		3	15
	Кількість щорічних культурно-масових заходів туристичної спрямованості	1	5	12
	Кількість садиб для «сільського та зеленого туризму»		2	9
	Кількість відвідувачів туристичних об'єктів громади	1500	4000	10000
	Побудова туристичної стежки Очаків-Парутино вздовж узбережжя		+	
	Кількість створених зелених зон для масового відпочинку		1	3
	Кількість новостворених та реконструйованих скульптурних ансамблів в громадських місцях на території Громади	1	5	10
	Облаштування в'їздів на територію Громади та сіл з використанням її офіційного бренду	1	4	7
	Кількість туристичних виставок, у яких був представлений туристичний продукт Громади	1	5	10
	Кількість туристичних агенцій, з якими укладені договори щодо співпраці	1	25	50
	Кількість створеної та виданої поліграфічної інформаційної продукції просування туризму Громади (карти, буклети, описи)	1	5	15
Агропромисловий комплекс	Кількість зареєстрованих місцевих брендів сільгосппродукції та виноградарства		3	6
	Кількість створених сільгоспкооперативів		2	5
	Кількість сільгоспвиставок, у яких була представлена	1	5	16

	продукція, що виробляється на території Громади			
	Кількість новоутворених підприємств з переробки місцевої сільгосппродукції		2	7
	Збільшення площі під виноградниками та садами (у %)	5	20	30
	Кількість мереж крапельного зрошення		5	16
	Збільшення поголів'я великої рогатої худоби (у %)		20	40
Морегосподарський комплекс	Розширення площі Очаківського порту на території Громади		+	
	Збільшення обсягу перевалки вантажів Очаківським морським портом (%)	10	40	100
	Побудова причалів		Парутине	Солончаки
Зелена електроенергетика	Зменшення тарифу на електроенергію для мешканців Громади		+	
	Будівництво сонячної електростанції		+	
	Кількість біогазових установок		3	10
	Переведення комунальних закладів на опалення альтернативними видами палива (у %)		20	60
	Зменшення електроспоживання комунальними закладами та вуличним освітленням (%)	5	20	40